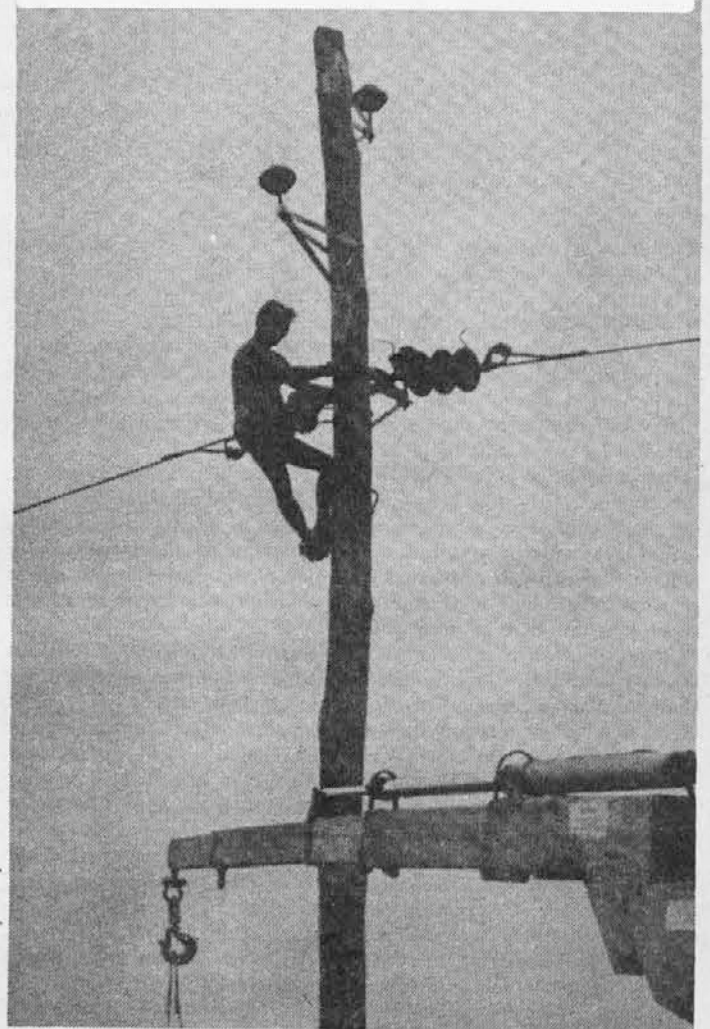

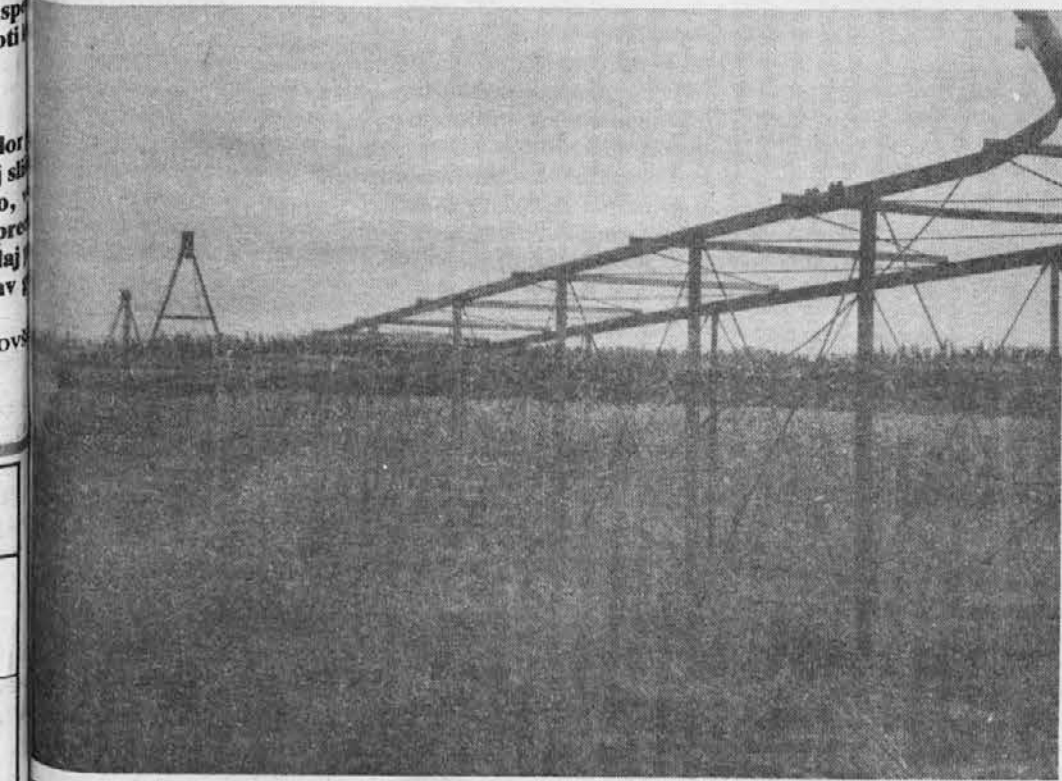
V TEJ ŠTEVILKI PREBERITE:

Šampinjoni v zaklonišču	str. 2
Posledice vojne v sevniškem gospodarstvu	str. 3
Posavje po vojni	str. 5
Pusto in prazno v posavskih lokalih	str. 5
Vojne slike iz Posavja	str. 8
Skice iz dnevnika vojnega dopisnika	str. 10
Umetnik, ki je vroče ljubil življenje	str. 12
Dude in stekleničke pri treh letih	str. 13
Dober večer, Slovenija!	str. 16

SRŽ - ČASNIK ZA POSAVJE
Krško, 24. 7. 1991; št. 5; leto 1.; cena 20 din
izhaja vsako drugo sredo

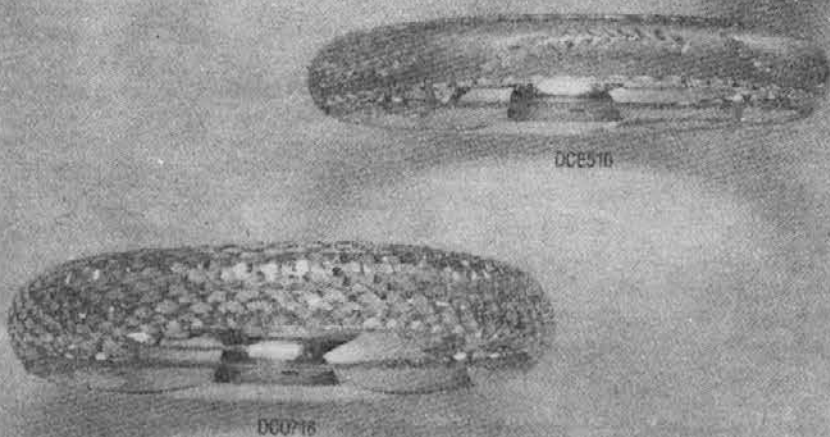
DOLGO PRIČAKOVANI MIR JE RAZKLALA EKSPLOZIJA V PESJEM

Neznani storilci so nedaleč od krške nuklearke s tempiranimi bombami zrušili dva stebra na daljnovodu, ki povezuje TE Brestanica in RTP Krško z RTP Brežice.

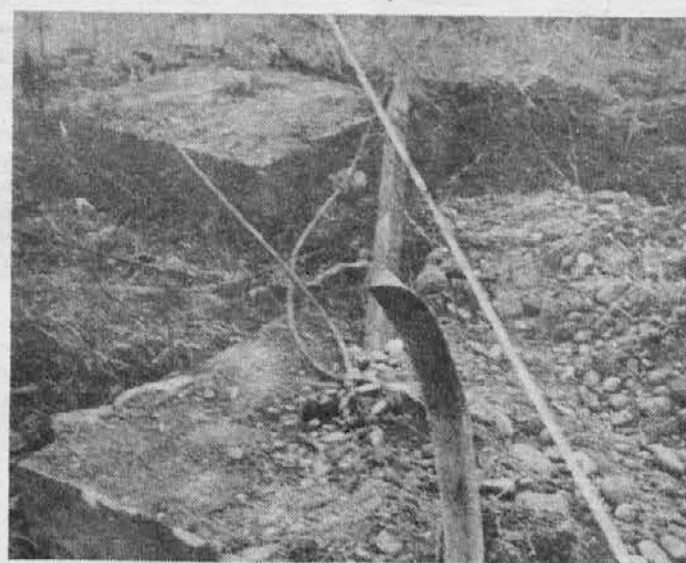

Delovni čas: ponedeljek od 16.00 do 19.00, torek od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, četrtek od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00
petek od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, sobota od 8.00 do 12.00

SRŽ NA KRAJU ZLOČINA

Pesje, 21. julija 1991

Ostanki podnožja pričajo, da so bili na delu profesionalci...

Delavci krškega Elektra so takoj začeli odstranjevati daljnovodne žice z njiv

Takoj po radijskem obvestilu, ki je bilo precej skopo, smo se odpravili v Pesje pri Dolenji vasi, da bi si ogledali posledice jutranjega miniranja daljnovo-da proti Brežicam. Že od daleč je bilo videti povešene žice, ki so izginjale v koruzi oziroma pšenici tamkajšnjih polj. Potem ko so delavci organov za notranje zadeve in policija opravili preiskavo, so se dela lotili delavci krškega Elektra. S pomočjo lesenih drogov so dvignili padle žice 20 kV daljnovo-da.

V Pesju smo poiskali vaščana, ki je prvi opazil, kaj se je zgodilo v bližini njihove vasi. Izkušeni Franc Planinc, ki je tudi minule dni sodeloval pri varovanju naše dežele, je bil še vedno nejevoljen, češ, da si upajo udariti tako blizu njegovega doma. O tem, kaj se je zgodilo zjutraj, pa nam je povedal naslednje:

"Z bratom sva se odpravila nekaj po četrty uri zjutraj na bližnjo lovsko prežo, da bi počakala divjad, najverjetneje srno. Danilo se je že, kot sem pozneje izvedel, je bilo nekaj čez pet, ko nama je za hrbtom močno počilo. Rekel sem si, zdaj pa bolje, da ne sediva več tukaj. Krenila sva, ko je počilo še enkrat. Uperil sem daljnogled v tisto smer in takoj se mi je zdelo, da nekaj manjka. Ko sem videl povešene žice, mi je postalo jasno, za kaj gre. Nisva se niti poskušala približati kraju eksplozije, pač pa sva takoj odhitela in obvestila policijo, ki je bila že po desetih minutah tu.

Čprav sem pomislil tudi na to, da bi imel lahko prste vmes kdo tak, ki je zagrižen nasprotnik nuklearke in bi izkoristil sedanjno situacijo, sem vendarle prepričan, da je to napravila jugoslovanska vojska. Saj ste videli, kako sta padla oba stebra, to je profesionalno, opravljeno delo in tisti, ki je to storil, bo najbrž dobil lepo nagrado, vsekakor pa višji čin. Vojska se maščuje, ker so ji jemali elektriko in bojim se, da to ni zadnji poskus zastraševanja naših ljudi."

Po pripovedovanju enega izmed varnostnikov NE Krško, ki je bil v času napada v izmeni, je bilo prvo eksplozijo slišati ob 5.04. drugo, mnogo močnejšo, ki je porušila daljnovod bližje elektrarni, pa so zabeležili ob 5.09. V Elektru Krško pa so prekinitve daljnovo-da registrirali ob 5. uri in osem minut.

□ Tekst: Silvo Mavsar
□ Foto: Matjaž Mirt

**FOTOREPORTAŽA: IZ POSAVJA
VOJNE SLIKE IZ POSAVJA**

IZJAVA

Skupščina občine Sevnica, ki se je na skupni seji vseh zborov sestala dne 12.07.1991, najostreje obsoja vse nasilne in brezobzirne posege jugoslovanske armade v mladi samostojni državi Sloveniji, do katerih je prišlo takoj po 26. juniju, torej takoj po razglasitvi samostojne in neodvisne Republike Slovenije. Brutalna agresija jugoslovanske armade, ki smo jo doživljali v naslednjih dneh, je poizkus podreditve slovenskega naroda, ki se je odločil živeti v svoji državi, je pa tudi odraz nemoči vojaškega vrha in dela državnega vodstva pri preprečevanju Slovencev pri izpolnitvi temeljne pravice slehernega naroda do samoodločbe.

Skupščina občine Sevnica izreka vso podporo in priznanje celotnemu vodstvu naše Slovenske države, še posebej pa predsedstvu, celotni vladi in parlamentu za vse ukrepe, ki so jih sprejeli za zaščito slovenske suverenosti, za diplomatska prizadevanja za umirjanje nastalih razmer, kakor tudi za mednarodno priznanje samostojne države Slovenije. Pri tem je celotno vodstvo Slovenije pokazalo nemalo modrosti in strpnosti v iskanju rešitev nastale krize po mirni poti.

S sprejetjem brionske deklaracije Slovenija ni kapitulirala, dokazala je le, da priznava demokratično dogovarjanje o vseh odprtih vprašanjih, kot edino civilizirano opcijo, ki lahko prepreči nadaljne žrtve.

Izrekamo tudi vse priznanje enotam in pripadnikom teritorialne obrambe in slovenske milice, ki so ne samo z desetkanim orožjem, ampak predvsem s svojimi življenji branili slovensko državo in preprečili še hujše posledice, ki bi sledila vsem vojaškim operacijam, ki so bile na našem majhnem slovenskem prostoru načrtovane.

Žal je jugoslovanska armada v vojaških operacijah v Sloveniji uporabila celo neusposobljene vojaške obveznike na služenju vojaškega roka, med katerimi so bili na najbolj izpostavljenih mestih tudi slovenski sinovi to pa je v nasprotju z vsemi mednarodnimi normami. Vse obsodbe vredne so tudi zlorabe znakov Rdečega križa, ki se jih jugoslovanska armada poslužuje v svojih poizkusih spraviti slovenski narod na kolena.

Prav tako izrekamo vse priznanje Ministrstvu za informiranje in sredstvom javnega obveščanja, še posebej Radiu Slovenija, Televiziji Slovenija in lokalni radijski postaji Sevnica za sprotno celovito in objektivno informiranje ne samo državljanov Slovenije ampak predvsem svetovne javnosti o vsem, kar se po osamosvojitvi po Sloveniji dogaja. S tem so v veliki meri pripomogli k realnejši oceni razmer s strani evropskih držav in ostalega sveta in k vse bolj realnim možnostim za mednarodno priznanje Slovenije.

Skupščina občine Sevnica ugotavlja, da se ob vojaški agresiji v Sloveniji nadaljuje tudi močna in nezakonita gospodarska agresija, s katero se želi dokončno uničiti mlada slovenska država. Na gospodarskem področju smo osamosvojitve pričakali nanj pripravljene. Zato pozivamo vlado in poslance v slovenskem parlamentu, da prioritarno zastavijo tako ekonomsko in gospodarsko politiko, ki bo omogočila konsolidacijo slovenskega gospodarstva, ki je praktično paralizirano.

Skupščina občine Sevnica tudi izreka vse priznanje občanom naše občine, ki kljub dejstvu, da niso bili direktno soočeni z vojaškimi akcijami, izjemno resno in odgovorno še vedno opravljajo vse naloge, ki jim jih dane, tako v vrstah narodne zaščite, enotah civilne zaščite in v množični izvidniški obveščevalni dejavnosti. Prav tako se zahvaljujemo vsem občanom, ki se prostovoljno želijo vključiti v obrambo Slovenije, predvsem pa delavcem in vodstvom podjetij, ki so kljub izjemno težkim vojnim razmeram zagotavljali kolikor toliko nemoten proizvodni proces. Skupščina občine Sevnica poziva vodstva gospodarskih subjektov, da ukrepeno vse potrebno za zmanjšanje posredne gospodarske škode, ki je v vojnih dneh že nastala oziroma se bo v prihodnje še ostreje manifestirala.

Skupščina občine Sevnica ocenjuje, da trenutno dosežen mir v Sloveniji še ni trajen, zato poziva vse občane na budnost in pripravljenost tudi v bodoče, kakor tudi na dosledno spoštovanje ukrepov in navodil, ki bi jih sprejelo republiško oziroma občinsko vodstvo v primeru nadaljnjih aktivnosti jugoslovanske armade na ozemlju Slovenije. Prav tako pozivamo vse občane k enotnosti tudi v nadaljnjem boju za ohranitev mlade demokracije, pri tem pa strankarska pripadnost ne sme rušiti v teh najtežjih časih pridobljene enotnosti vseh Slovencev.

□ Predsednica
Skupščine občine Sevnica
Breda Mijović, dipl.oec.

GRAPAK

GRAPAK d.o.o.
Pod goro 7
68270 KRŠKO
tel.(0608) 34-977

Podjetje za proizvodnjo, trgovino, uvoz in izvoz
grafične opreme.

V rubriki **Odzivi** objavljamo vaša mnenja o člankih in temah iz našega časopisa, a tudi o vseh drugih problemih s področja Posavja, ki so širše zanimivi. Prispevki naj ne presegajo 50 tipkanih vrstic ali ustreznega obsega rokopisa.

Uredništvo

POJASNILO BRALCEM

Minuli vojni čas ni prizanesel niti našem časopisu. Ne le, da je tako po organiziranosti (zaenkrat nima profesionalne novinarske ekipe) kot svoji zasnovi namenjen normalnim razmeram, ko delujejo vse institucije in kolikor toliko dobre tržne razmere, pač pa bi bil v času, ko niti televizija ni dovolj hitra v primerjavi z radijskim medijem, s svojim štirnajstrednjim izhajanjem najbrž močno za dogodki.

V času vojne, ko je nenadoma vse zajela predvsem skrb za lastno in življenje najbližjih, ko je zamrla storitvena dejavnost, prav tako pa kulturne, športne in družabne prireditve, najnujnejše informacije pa so bile dosegljive predvsem osrednjim medijem, smo se odločili za kratek premor in izpustili številko, ki bi morala iziti 10. julija.

Resnici na ljubo je treba povedati, da je bila s tehnične strani nekoliko ogrožena že prejšnja številka, ki je izšla dan pred agresijo. Le pravočasno ukrepanje odgovornih v Papirkonfekciji, razumevanju predsednika krškega izvršnega sveta in predvsem prizadevanju delavcev sa-

mih, gre zahvala, da je bil časopis pravočasno v tiskarni Ljudska pravica v Ljubljani.

SRŽ doslej tudi ni bila deležna kakšne posebne naloge s področja obveščanja o ukrepih civilne zaščite ali kaj podobnega, to niti ne čudi, saj v zadnjem času opažamo, da nas z redkimi izjemami občinske strukture v Posavju izločajo iz kroga medijev, ki jih obveščajo o napovedanih dogodkih, celo tako pomembnih kot so zasedanja občinskih skupščin.

In zdaj še k današnji, 5. številki posavskega časopisa. Čeprav smo v začetku poskušali, da bi se izvili objemu vojnih dogodkov, nam to ni uspelo, saj je vse naše življenje in delo še vedno močno povezano z njimi in videti je, da bo še dolgo tako. Tako je SRŽ, ki jo imate v rokah, po svoje album minulih dni, ko je v Posavju, ob slovenski južni meji, vihral bog Mars. Tak časopis bo nedvomno dokument nečesa, čemur težko verjamejo, da je bilo mogoče. In upamo, da ne bo nikdar več.

□ Silvester Mavsar

Prejeli smo

NOVA SLOVENSKA ZAVEZA JE NEOFAŠISTIČNA ORGANIZACIJA

Borci in aktivisti narodno osvobodilne vojne treh posavskih občin – Brežice, Krško, Sevnica – smo v široki razpravi naših članov v krajevnih organizacijah, občinskih odborih in na medobčinskem svetu ostro reagirali na vest o nastajanju neofašistične organizacije Nova slovenska zaveza. Organizacija nastaja v varnem okrilju sodobne demokratične družbe v Sloveniji, ob podpori nekaterih političnih sil znane usmeritve in ob pomoči cerkvenih institucij, obenem pa javno nastopa v duhu obrambe izdajalskega početja domobranstva in kvsilništva med zadnjo vojno. Odkrito grozi s prevrednotenjem naše vojne zgodovine.

Za borce NOV in za vse žrtve fašizma, za izgnance, internirance, nasilno mobilizirane v nemško vojsko, za vse svoje padlih jo predrzna žalitev nastopanje te zaveze v imenu zvestobe veri in obrambe slovenske kulture. Zato z ogorčenostjo obsojamo takšno obliko rehabilitacije izdajstva in sodelovanja s fašističnim okupatorjem v današnjem času, ko je le vsa Evropa, temveč ves svet odločno obsodil takšno početje.

Menimo, da je nova vloga javnega tožilca Republike Slovenije Antona Drobničarja kot vodilnega ideologa te neofašistične organizacije svojevrstno potrdilo upravičenosti ostrih protestov iz naših vrst ob njegovem imenovanju na tako odgovoren položaj. Ponovno pozivamo delegate skupščine RS, da ga s tega mesta nemudoma umaknejo, vso slovensko javnost pa, da to zahtevo množično podpro.

Brežice, 15.07.1991

□ Medobčinski svet ZB NOV
Posavje

SPOROČILO JAVNOSTI

Borci in aktivisti narodno-osvobodilne vojne v občinah Brežice, Krško in Sevnica smo osupli z globoko ogorčenostjo doživeli surovo agresijo jugoslovanske armade na Slovenijo. Z jezo v srcih spremljamo nadaljevanje nadutega obnašanja beograjske generalitete v času po spodletem poizkusu nasilne okupacije naše države. V celoti se pridružujemo stališčem Republiškega odbora ZB NOV Slovenije,

izraženem v pozivu nekdanjim borcem z dne 28.6.1991.

V krajevnih organizacijah ZB, na občinskih odborih in na medobčinskem svetu ZB NOV Posavja so stališča Republiškega odbora dobila enoglasno podporo članstva, ki je medtem v velikem številu po svojih močeh in sposobnostih izrazilo pripravljenost, da pomagajo organom T.O. Posebej poudarjamo, da je tudi ogromna večina članov ZB

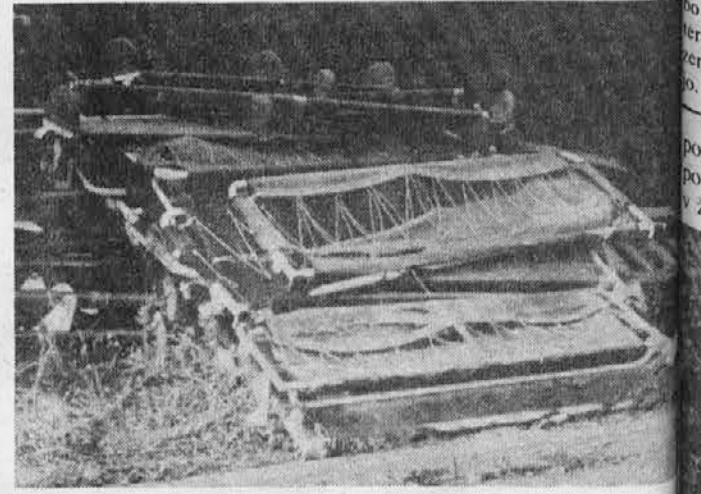
ŠAMPINJONI V ZAKLONIŠČU

Danes, 30.06.1991, smo bili okoli 9. ure občani Sevnica prek radia – VAL 202 seznanjeni s pretresljivo novico, da namerala JA izvršiti bombni napad nad samostojno in suvereno Slovenijo. Razlog je znan; nepokorščina malega, a marljivega naroda. Moram priznati, da sem bila zelo pretresena, saj imam družino, hiša pa nima zaklonišča (starejša gradnja). Seveda je bila moja prva skrb, kam v zaklonišče. Dvignila sem telefonsko slušalko in intervencija se je začela.

Obrnila sem tel. št.92, ženski glas se je odzval: Tu postaja. Vprašala sem jo: Kdo mi lahko pove, kje je zaklonišče za krajanke Kidričeve, Prvomajske in Kajuhove ulice? Ženski glas mi je začel dati navodila kot pletnemu otroku, seveda sem prekinila to nesmiselno govorjenje, čas je bil moj sovražnik.

Obrnila sem tel. št. 82-417, Štab teritorialne obrambe občine Sevnica. Gospodu Viliju Bučku sem zastavila isto vprašanje glede zaklonišča. Ni mu bilo znano, kje se te ulice nahajajo, kar bi kot teritorialni moral vedeti, niti ni imel plana mesta Sevnica z okolico (moje mnenje, saj bi sicer takoj vedel, kje je to področje). Ker se nisva mogla nič dogovoriti, me je vljudno, seveda na mojo prošnjo, usmeril na tel. št. 81-168, kot pravi naslov. Ura je bila že 9.30, letalskega napada ni bilo, preklican je bil po radiu Slovenija. Pravo olajšanje, jaz pa sem šla naprej, saj sem sedaj imela več časa in moči.

Poklicala sem tel.št. 81-168 – Oddelek za LO občine Sevnica. Gospodu na drugi strani sem zastavila isto vprašanje in spet se je zataknilo, saj mu nisem mogla pojasniti, kje so Kidričeva, Prvomajska in Kajuhova ulica.

Pojasnila sem mu, kje so te ulice. Kot iz topa je ustrelil, da imajo krajanke omenjenih ulic zaklonišče v Kopitarni. Nisem odnehala, saj vem, da Kopitarna uporablja zaklonišče za svoje potrebe. Vprašala sem ga, kje je z bunkerjem iz druge svetovne vojne pri bifeju Osovnikar. Ogovor je bil: Ja, ja, saj to mislim. Seznanila sem ga oz. poučila, da traja pešačenje med bifejem Osovnikar in Kopitarno najmanj 5 minut in možno je iti po cesti, med tem pa si ob bombnem napadu lahko že mrtev. Obveščena sem, da to zaklonišče uporabljajo za gojenje šampinjonov.

Kot vam je znano, smo tudi krajanke Sevnice po odloku o zakloniščih plačevali vsa leta prispevek, za kaj pa je bil porabljen pa ni znano. Krajanke, ki si smo zgradili zaklonišče, smo ostali v tej nesreči sami. Sprašujem odgovorne občine Sevnica:

Ali imate namen od ljudi, ki so postavljeni na tako odgovorno mesto in so temu primerno tudi nagrajeni, zahtevati odgovornost za zaupane jim naloge? Zakaj so nam odgovorni ljudje pred leti na množičnih predavanjih o DSZ obljubljali (osebno sem vprašala predavateljico Ivano Božica, kje so zaklonišča naše naselje), da nas bodo vsem pravočasno obvestili. Sprašujem se, in tudi drugi bralci, ali je še komu verjeti? Naredi si sam, seveda s svojim denarjem, ker denarja ti ne bo nihče več vrnil, odgovor na zahtevo poznamo: POŽRLA GA INFLACIJA. Škoda, da nimajo vred tudi te neodgovorne gospode!

Sevnica, 01.07.1991

□ Ogorčena krajanke
R. Predan
Kidričeva
68290 SEVNICA

drugih vojaških objektov. Vse nas navdaja z globokim nezanimanjem in bojaznijo, da so možno tudi nadaljnje vojne avanture na ozemlju naše republike. Prejeli smo, da bodo ob tako eno odločitvi slovenskega naroda za samostojno življenje doživeli povsem neuspeh.

Brežice, 15. julija 1991

□ Medobčinski svet ZB NOV
Posavje

SRŽ – ČASOPIS ZA POSAVJE – Ustanovitelji: ETOS Krško d.o.o., OPUS Krško d.o.o. in ITRIS d.o.o. Glavni in odgovorni urednik: Silvester Mavsar. Grafična priprava: PAPIRKONFEKCIJA Krško d.o.o. Tisk: Tiskarna Ljudske pravice. Naslov uredništva: Cesta krških žrtev 44, Krško, p.p. 71 telefon: 0608/31-746. ŽR – OPUS d.o.o. Krško (za SRŽ) 51600-601-14396. Časopis izhaja vsako drugo sredo. Cena posameznega izvoda je 20 din, polletna naročnina (za 12 števil) z 10-odstotnim popustom znaša 210 dinarjev. Časopis SRŽ je vpisan v register časopisov pri republiškem sekretariatu za informiranje po odločbi št. 22-91/926 z dne 1. 4. 1991 in je po mnenju istega organa (št. 23/91) oproščen plačevanja temeljnega davka od prometa proizvodov.

Ocena posledic vojne v sevniškem gospodarstvu

ZDAJ ISKATI TUJE PARTNERJE JE KOT ISKATI VODO V SAHARI

Čeprav v sevniški občini ni bilo vojnih operacij, najbližje bojišče je bilo namreč v Krakovskem gozdu, pa je po prvih ugotovitvah tudi tu nastala precejšnja škoda kot posledica minulih razmer. Že po prvih ocenah, ki so jih zbrali za nedavni sestanek vodilnih predstavnikov sevniške občine in direktorjev največjih podjetij, znaša le-ta preko 60 milijonov dinarjev.

Med največjimi problemi so zabeležili predvsem naraščanje zalog, slabe transportne poti v tujino in Jugoslavijo. Tuji dobavitelji vse pogosteje zahtevajo plačila vnaprej, renome podjetij hitro pada, administrativna prepoved npr. v BiH za plačila v Slovenijo, tiha blokada se pojavlja tudi na Hrvaškem, ustavljeni so denarni tokovi med republikami, vse bolj pa grozijo že znani ukrepi zaplembe premoženja sevniških podjetij v drugih republikah.

Med stroške minule vojne bo seveda potrebno šteti poleg posledic odsotnosti vpoklicanih tudi nadure tistih, ki so jih medtem nadomeščali. V nekaterih

o problematiki zaklanjanja v sevniški občini smo na sestanku izvedeli, da imajo le dve javni zaklonišči v pravem pomenu besede, ostalo pa so zasilni zaklonišniki, kamor bi se ljudje zatekli za silo, za primer kemičnega napada pa ne zadoščajo. Stabi CZ so pregledali zaklonišča, ki so sedaj kolikor toliko usposobljena, predvsem pa očiščena nepotrebne navlake. Tudi enotno alarmiranje še ni zagotovljeno po vsej občini, še zlasti ne v mirenski dolini. Pred leti so zbirali sredstva za te namene, lani pa je bila kot markirke drugod sprejeta odločitev, da vse sredstva za obrambo in zaščito zbirajo v skupnem proračunu občine.

Glede fantov, ki služijo vojaški rok v JA, je bilo povedano, da jih je večina tako ali drugače že doma, do tega trenutka jih je še četrtna v kasarnah po Jugoslaviji.

Preskrba je bila v kriznih dneh dokaj dobra, saj so na veliko povpraševanje dobro odgovorili s ponudbo, razen pri petih artiklih, za katere je bilo potrebno poseči po rezervah, ki pa jih te dni že obnovljajo.

Podjetjih so posebno občutili pomanjkanje vodilnih kadrov, v ženskih kolektivih pa je bila

produktivnost očitno zmanjšana zaradi skrbi za usodo najbližjih. Mobiliziranost vozil v podjetjih in stroški zaradi prehoda na železnico prav tako pomeni izgube.

In kako so se skušali v sevniškem gospodarstvu zavarovati pred večjimi posledicami? Predvsem so z delom na proste dni in skrajševanjem kolektivnega dopusta skušali pridobiti zaupanje starih poslovnih partnerjev.

Med predlogi, ki so jih sklenili s posveta poslani republiški vladi, so bili predvsem naslednji: zagotovitev urejanja razmer, naši voditelji naj bodo strpni v dogovarjanju z drugimi deli države, razbremenitev gospodarstva, zagotovitev pretoka blaga po Sloveniji in Jugoslaviji, po potrebi uvedbi tudi klirinško poslovanje, usposobitev carine ter povrnitev vojne škode. Direktorica SDK Krško Almira Božovič je med drugim povedala, da za razliko od nekaterih drugih območij v Sloveniji v Posavju ni bilo večjih težav z zagotavljanjem gotovine, kar je kasneje potrdil tudi direktor Ljubljanske banke Posavske banke Krško dr. Dejan Avsec z informacijo, da so bila izplačila omejena le na dva dni. Božovičeva je omenila nekatere ukrepe za zavarovanje interesov našega gospodarstva, med najnovejšimi pa je pridobitev podatkov o terjatvah v drugih republikah do 30.6.1991, za katere naj bi nato poskušali doseči medsebojne pobote.

Sevniško gospodarstvo, ki je vendarle bolj trdno od povprečja v Sloveniji in morda tudi v Posavju, po besedah Marjana Kurnika, predsednika IS SO Sevnica, bi si s strani banke zaslužilo podpore tudi pri bolj riskanih projektih kot doslej, saj

se s propadom gospodarstva na koncu slabo piše tudi banki, s čimer se je strinjal tudi dr. Avsec.

Najbolj brez dlaké na jeziku je bil na sevniškem sestanku Vili Glas, glavni direktor Lisce:

"Trdim, da na ekonomskem področju ni bilo takorekoč nič pripravljenega za samostojnost. Ekonomske subjekte so prepustili, da se znajdejo kot vedo in znajo in v upanju, da bo "druga" stran to sprejela. Vse v stilu "bo že kako"! Posledice takšnega ravnanja bomo plačevali več let. V naši firmi imamo v 10 dneh 15 milijonov din izpada prilivov, izven republike Slovenije pa imamo terjatev za 200 milijonov din. Okoli 2200 zaposlenih je vezano na podjetje in seveda pričakujejo, da bodo dobivali plačo kot doslej.

Veliko podjetij je brez repromateriala. Preko noči bi bilo potrebno povečati izvoz za 3 do 4 krat, da ne bi bilo posledic, a zdaj iskati tuje partnerje, je kot iskati vodo v Sahari. Najvažnejša je namreč zanesljivost poslovnega partnerja. Pri nas smo se dnevno ukvarjali, kako delati normalno, izpolnili plane le z nekajurno zamudo, vseeno bomo rabili leta, da se bo to uredilo. Nikogar ni, ki bi vedel, kako iz tega kroga pripeljati razgovore v kulturni dialog. Nihče ni objavil, kako bo po razglasitvi samostojnosti s trgov v Jugoslaviji. Imamo dve podjetji v Bosni in Srbiji. Delavci so pripravljani stisniti, a ne verjamejo, da bodo vsi storili enako. 19. julija bomo poslali delavke na kolektivni dopust in upamo, da se bo do vrnitve kaj uredilo. Proizvodnjo držimo, čeprav ne vemo, kaj bomo z njo. Vse težave bodo prišle na dan v jeseni."

Še posebno čuti posledice vojne sevniško drobno gospodarstvo, saj se je npr. povpraševanje po storitvah zmanjšalo do minimuma. Podobno kot pri večjih podjetjih je blokada oskrbe z repromateriali iz drugih republik,

da o ukinjanju plačil sploh ne govorimo. Zato bo potrebno preveriti zmožnost poravnavanja davčnih obveznosti. Med predlogi je padel tudi ta, naj se pri nas uvedejo devizni računi pravnih oseb, ki bi tako lahko dejansko razpolagale s svojimi devizami namesto sedanjega prisvajanja s strani države.

□ S. M.

Ob obisku evropskih parlamentarcev

VSTOPA SLOVENIJE V EVROPO ZDAJ NI VEČ MOGOČE USTAVITI

Kot mnoge slovenske organizacije in posamezniki so tudi Zeleni Slovenije v minulih dneh poslali na desetine apelov svojim evropskim in svetovnim somišljenikom, da po svojih močeh pripomorejo k uveljavitvi resnice o Sloveniji v mednarodni javnosti. Kot rezultat tega prizadevanja je 16. in 17. julija obiskala Slovenijo delegacija evropskih Zelenih, v kateri so bili tako predstavniki strank kot člani nekaterih parlamentov iz Italije, Švedske, Avstrije,

Nemčije in drugod. Zelene parlamentarce so med drugimi sprejeli slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, predsednik skupščinske komisije za mednarodne odnose Matjaž Šinkovec in član slovenskega predsedstva, sicer pa predsednik Zelenih Slovenije Dušan Plut. Pred odhodom iz Slovenije so si nekateri izmed gostov ogledali prizorišča nedavnih bojov za samostojnost Slovenije in tako v spremstvu republiškega poslanca Zelenih Ivana Tomšeta ter predstavnikov občinskih odborov Zelenih Posavja obiskali tudi Krško, Brežice, Čatež, Prilipe in obmejno kontrolno točko na Obrežju.

Gospod Paolo Bergamasci, sekretar Zelenih Evrope je pred odhodom povedal, da Zeleni že sicer dobro sodelujejo med sabo, kar kaže tudi to, da bodo Zeleni Slovenije v bližnji prihodnosti postali enakopravni člani koordinacije Zelenih Evrope.

Na vprašanje brežiškega kolege Francija Hedla, kako ocenjuje ravnanje in stališča italijanskega ministra de Michelisa, je dejal, da je bila zanimiva situacija pred približno 10 dnevi v italijanskem parlamentu, kjer so Zeleni skupaj z ostalimi strankami dosegli takšno razpoloženje in razmerje sil, da bi ob morebitnem glasovanju takrat italijanski minister za zunanje zadeve dobil nezaupnico. Zadnji dogodki v Sloveniji so torej samo vzpodbudili že dosedanje sodelovanje Zelenih Evrope z Zelenimi Slovenije.

Zanimiva sogovornica je bila ob tej priložnosti tudi švedska parlamentarka gospa Inger

Schorling, sicer predsednica švedske parlamentarne komisije za vprašanja Kurdiv, ki je na naše vprašanje o vtisih po dvodnevem obisku v Sloveniji posebej za SRŽ povedala naslednje:

"Čeprav nisem prvič v Jugoslaviji, mi je šele ta obisk razjasnil marsikatero vprašanje glede razmer pri vas. Na Švedskem sem namreč brala komentarje, ki so bili zelo pesmistični glede končnega razpleta krize v Jugoslaviji, češ, da ne bo šlo brez državljanske vojne. Zdaj pa vsaj za Slovenijo ocenjujem, da ima možnosti, da uspe priti v Evropo brez novih spopadov, saj tam že praktično je.

Težko je verjeti, da se lahko v tako prijetnem okolju in med takimi ljudmi dogodi takšna agresija. Vedela sem, da sta Slovenija in Hrvaška že zgodovinsko bili bližje Zahodni Evropi, zdaj pa sem se tudi sama prepričala, da je vaša družba demokratična, slovenski parlament pa je organiziran povsem po evropsko. Tega po moje ni več mogoče zaustaviti. Žal je tudi res, da je ta vojna pomenila veliko za informiranje Evrope in sveta o Sloveniji in njenih prizadevanjih. Podobno se je dogajalo tudi s Kurdi pri nas, saj je pred poboji le malokdo vedel, kje je Kurdistan."

Evropski parlamentarci so tudi ob obisku Posavja zagotavljali, da bodo prenesli resnico o Sloveniji v svoja okolja in nam po drugi strani dali vedeti, da jim bo kot opozicijskim strankam to pomagalo v boju z zadržanimi stališči vodilnih strank v njihovih deželah.

□ S. Mavsar

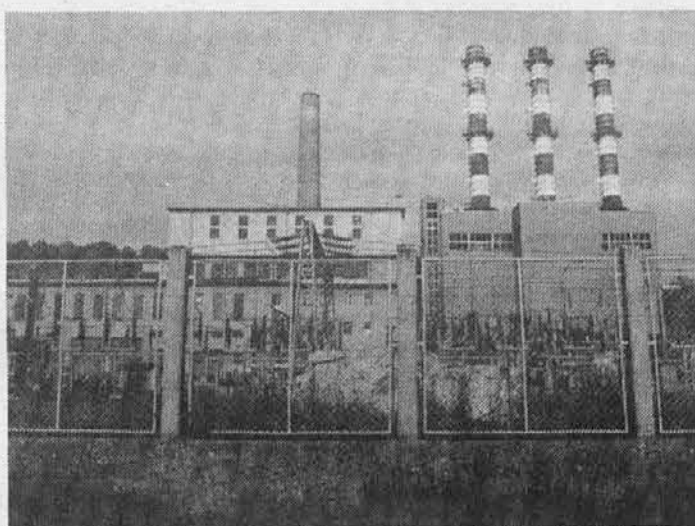

Rezultati analize posavskega zavoda za zaposlovanje v Sevnici

PRIPRAVLJENOST BREZPOSELNIH ZA DODATNO IZOBRAŽEVANJE, OBČASNA DELA TER SAMOZAPOSLITEV

Republiški zavod za zaposlovanje – enota v Sevnici je organiziral v juniju razgovore z brezposelnimi občani v vseh posavskih občinah. Vabila je prejelo 1020 iskalcev zaposlitve, in sicer 59 odstotkov nezaposlenih Brežičanov, 31 odstotkov Krčanov in 51 odstotkov Sevnčanov, sestanka pa se je udeležilo 405 oseb (178 Brežičanov, 145 Krčanov in 82 Sevnčanov), ki so tudi odgovorile na pripravljen vprašalnik. Ker smo naknadno posredovali vprašalnik tudi nekaterim brezposelnim osebam, ki se sestanika iz upravičenih razlogov niso mogle udeležiti, je bilo v končno obdelavo vključenih 416 vprašalnikov, in sicer 183 brežičkih, 147 krških in 86 sevnčanih.

nje vsebine tečajev: avtoličarstvo, kleparstvo, upravljanje naprav centralnega ogrevanja in plinskih naprav, usposabljanje za voznika, inštruktorja oz. voznika avtomobila, izpopolnjevanje za delo v gostinstvu. Pri iskalcih zaposlitve s štiriletno srednjo ter višjo šolo pa ugotavljamo precejšnje zanimanje za tečaje nemškega in angleškega jezika, računalniško izobraževanje, pridobivanje osnovnih ekonomsko poslovnih in organizacijskih znanj, izpopolnjevanje komercialistov. Iz odgovorov anketiranih je tudi razbrati, da spriče precejšnjega omejevanja povpraševanja po delovni sili vse več posameznikov razmišlja o samozaposlitvi, čeprav se pri poskusih

Presenetljiv je tudi delež nekvalificiranih in priučeni, ki razmišljajo o samostojni dejavnosti, vendar predpostavljamo, da gre pri njih dejansko samo za želje, da pa je dejanska realizacija samozaposlitve in uspešnost le-te močno vprašljiva, že zaradi nizke izobraženosti. Večina kar 113 posameznikov razmišlja o obrti, 30 o samostojni kmetijski dejavnosti in 7 o podjetju. V tej zvezi je zanimiva tudi povezava z izraženim interesom po dodatnem znanju. Skoraj vsi, ki razmišljajo o samozaposlitvi (92 od teh), se želijo tudi vključiti v razne tečaje izobraževanja. Kar okoli 40 odstotkov med njimi je takšnih, ki uspešnost samozaposlitve pogojujejo s pridobitvijo novih predvsem praktičnih znanj (iz kmetijstva, gostinstva, lesne, kovinarske, avtomehanične, tekstilne stroke ipd.).

Upoštevaajoč gornje ugotovitve, ki nakazujejo možnosti razreševanja brezposelnosti (takošnjega, začasnega ali dolgoročnejšega), je pristopiti k izvajanju naslednjih aktivnosti:

- organizirati nekatere oblike izobraževanja, za katere izražajo brezposelni največje zanimanje, in sicer: osnovni tečaj iz gostinstva, pridobivanje znanj iz kmetijstva, računalniško izobraževanje, pridobivanje osnovno ekonomsko poslovnih in organizacijskih znanj, tečaj tujega jezika (nemški oz. angleški j.);
- evidentirati brezposelne za predvidena javna dela ob upoštevanju izražene pripravljenosti za vključitev vanje (izvajanje le-teh je predvideno v vseh treh občinah);
- natančneje se seznaniti z razmišljanjem posameznikov glede samozaposlitve in v razreševanje problemov, s katerimi se srečujejo nezaposleni pri realizaciji samozaposlitve, vključiti tudi predstavnike izvršnih svetov občine.

□ Saša Mohorko

Iz analize odgovorov je mogoče povzeti naslednje osnovne ugotovitve: Kar 87 odstotkov vprašanih izkazuje pripravljenost za pridobitev novih znanj in izkušenj, ki posamezniku olajšajo iskanje dela, saj mu nudijo možnost opravljanja raznolikih del oz. olajšajo prilagajanje tehnološkemu razvoju. Bistvena, čeprav ne presenetljiva, je pozitivna korelacija med interesom za izobraževanje in doseženo izobrazbeno ravni nezaposlenih – želja po izobraževanju je v večji meri prisotna pri bolj izobraženih iskalcih zaposlitve, čeprav razlike niso tolikšne, kot smo pričakovali (med anketiranimi brez temeljne poklicne izobrazbe je v Posavju 16 odstotkov takšnih, ki nimajo interesa po izobraževanju, za polovico manjši pa je delež le-teh pri nezaposlenih z najmanj triletno srednjo šolo.)

dejanse realizacije te samozaposlitve večina srečuje s najrazličnejšimi težavami (problemi s prostorom, finančnimi sredstvi, pomanjkanje znanj, informacij, nepoznavanje zakonodaje....).

Analiza je pokazala, da o možnosti samozaposlitve razmišlja 36 odstotkov vprašanih (oz. 150 od 416), in sicer je interes največji pri kvalificiranem kadru, nekoliko manjši pa pri nekvalificiranih in iskalcih s štiriletno srednjo šolo. Srednje je tudi razumljivo, saj se osebe s poklicno šolo lažje odločajo za obrtno dejavnost (so usposobljene za povsem konkretno delo), medtem ko morajo diplomanti štiriletnih srednjih šol (bodisi družboslovnih usmeritev ali naravoslovno tehničnih z manjšim praktičnim znanjem) iskati možnosti samozaposlitve izven pridobljenega poklica.

Nezaposleni izražajo tudi precejšen interes za razna občasna dela (v kmetijstvu, administrativna dela, čiščenje, prodajne mreže ipd.), ki se vse pogosteje pojavljajo, kar potrjuje tudi podatek, da se le 11 odstotkov vprašanih vanje ne želi vključiti. Pri slabi polovici anketiranih (48 odstotkov) je prisotno tudi zanimanje za javna dela, in sicer pri KV kadru in osebah s štiriletno srednjo šolo v nekoliko manjši meri kot pri iskalcih z nedokončano oz. popolno osnovno šolo. Glede na vsebino javnih del so za dela na komunalnem področju zainteresirani v pretežni meri moški, za dela na socialno – humanitarnem pa ženske.

DOSLEJ SO S PRIVATIZACIJO PRIŠLI NAJBOLJ DALEČ V NAŠI OBČINSKI UPRAVI...

SKUPŠČINA OBČINE BREŽICE

NUKLEARNA PONOVRNO OBRATUJE

Nuklearna elektrarna Krško je po prejetju nove odločbe Republiške ve za jedrsko varnost z dne 16. julija 1991 ponovno v obratovanju. Elektrarna je bila sinhronizirana na elektroenergetski sistem 18. julija ob uri, zdaj pa že obratuje s polno močjo.

Kot je znano, je bila NE Krško 2. julija ročno varno zaustavljena stanja hladne zaustavitve zaradi razširitve vojnih aktivnosti in nekajkratnih preletov vojaških letal nad elektrarno. Dnevni izpad proizvođa v NE Krško pomeni 14,8 GWh, kar je povzročilo skupno indirektno izgubo v višini 14 milijonov mark.

Pri odločitvi za ponovno obratovanje je Republiška uprava za jedrsko varnost upoštevala mnenje Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in stališče Zveznega sekretariata za energetiko in industrijo, v kateri le-ta zagotavlja, da bo vlada SFRJ spoštovala vse mednarodne konvencije vključno z Resolucijo Mednarodne agencije za atomsko energijo o padanju jedrskih objektov, odgovor Zveznega sekretariata za zadeve Mednarodni agenciji za atomsko energijo, v katerem zagotavlja da je varnost NEK stalna in nezmanjšana skrb jugoslovanske vlade ostalih pristojnih organov, ki s polnim angažiranjem in odgovornostjo izvajajo običajne in druge nujne ukrepe za zaščito in varno obratovanje NEK, sprejetje brionske Skupne deklaracije, Memorandum o soglasju kontrolni misiji za Jugoslavijo, izvedene tehnične, organizacijske in upravne ukrepe za povečanje varnosti NE Krško.

S ponovnim pričetkom obratovanja jedrske elektrarne so vzpostavljeni pogoji za optimalen režim dobave električne energije porabnikom, zagotovljena normalna stabilnost celotnega elektroenergetskega sistema predvsem pa nižji stroški proizvodnje. To je v vedno bolj zaostrenih pogojih slovenskega gospodarstva izjemnega pomena!

(iz sporočila za javno)

BIL SEM STRASTEN KADILEC

Še kot mladenič sem pogostokrat naskrivaj povlekel kak dimček in pri tem imel občutek, da se že uvrščam med odrasle ljudi. Seveda sem se pri takem kajenju najprej posluževal sroboti, ker je bila v stari Jugoslaviji srobotovina edini dosegljivi tobak za mladino, kadili pa smo tudi jagodove liste. Med zadnjo vojno pa smo že kadili cigarete, ki so bile narejene iz mohorka. Kje smo dobili ta tobak, se ne spominjam, vem pa, da sem ob kajenju mohorka vsakokrat zelo kašljal, ker je bil mohorkin tobak huč in pekoč. Nekoč mi je po takem kajenju postalo slabo. Mami sem dejal, da me nekaj zviija po želodcu. Čisto naključno pa je ravno takrat slabilo tudi mojega brata in mama je takoj ugotovila, kaj je narobe z nama. Še bi lahko opisoval razne dogodivščine v zvezi s tobakom, toda moj namen je opisati trnovo pot, ki sem jo prehodil, ko sem nehal kaditi. Po vojni je bilo še huje. Ko je bilo najtežje dobiti tobak, me je najbolj vlekel, da bi kadil. Najhuje pa je bilo pri vojaki, ki nisem imel denarja. Zvijal sem čike, pogostokrat pa je eno cigareto kadilo tudi več vojakov. Nekoliko lažje mi je bilo na delovnem mestu. Imel sem svoj denar pa tudi cigarete sem lahko kupil v vsaki trafikki. Tako sem kadil vedno več. Dolgo časa mi je zadoščal zavojček dnevno, v družbi pa sem pokadil tudi do sto cigaret, saj sem le te prižigal kar s čiki. Tako kajenje me je že vznemirjalo, ker sem ugotovil, da kadim tudi med večkrat sem se s kom stavil bom nehal kaditi, toda ve sem stavo izgubil. Pri dilih pa sem opazil, da mi v nekaj cvili. Tako sem sklenil da bom prenehal kaditi in to krat za vselej. Takrat sem žboval na Bizeljskem. Tretji januarja, ko se je končalo letno slavlje, sem imel še šest garet. Le te sem imel v cigaredozi, ki sem jo pripel na službo ob poselji in napisal 3. januarja 1958. Te cigarete sem za v ohranil. Kako sem se počutil brez cigarete? Najhuje je bilo prvi dan, potem še najmanj tri meseca. Večkrat sem imel občutek sem kadil, vendar sem vsi krat ugotovil, da so bile živje sanje. Pogostokrat so po glavi sprehajale čudne misli. Dejal sem si, da živim le eno sem v redni službi, skrbi zase.... S takimi mislimi sem pogostokrat znašel v trafikki sem kupil cigarete in vžigal prižgal cigareto... Imel pa tako trdno voljo, da sem vsi krat odvrnel že prižgano cigareto in poihem zabundal: SEM MISLIL TAKRAT, SEM NEHAL KADITI, misli sem si priklical vsake v spomin in tako sem ZGAL. Več let sem imel še v misli bi začel takoj kaditi, če bi vojna. Sedaj pa nimam tu misli več. Vdihavam dober zrak in prav smili se mi vsaki ki je zasvojen s tobakom. □ Slavko Smeč

Mercator - Sremič HOTEL SREMIČ Krško

vas vabi v naše gostinske lokale in sicer:

- V SLADKEM BUTIKU ROZALIJA vas bomo postregli s sladoledi, frapeji, raznimi tortami in hladnimi napitki vsak dan od 7.00 do 21.00 ure;
- V GOSTIŠČU TRI LUČKE vam nudimo ob nedeljah družinska kosila po ugodni ceni, ob sobotah pa ob glasbi dobri kapljici in domači hrani lahko preživite lep in prijeten poletni večer.

Obiščite naše gostinske lokale v Krškem in Kostanjevici, ne boste razočarani, še radi se boste vrnili.

osavje po vojni

ZA ZDRAV RAZUM JE TO PREVEČ

dneh od 27. junija do 3. julija smo največkrat nemo strmeli v televizijske ekrane, zamaknjeno poslušali radio in nismo verjeli svojim očem niti ušesom. Gledali smo vojni v obraz tudi v živo; mimo naših vasi so drveli tanki, nad glavami so žvižgala letala, s sosedi in znanci smo se namesto na cesti in v trgovinah srečevali v zaklonišču. Vse to se ni dogajalo drugim. Dogajalo se je na našem domačem pragu.

ponedeljek, 15. julija 1991. Nasprotno! Mnogi se s tem ukrepom povsem strinjajo, češ, da je to nujen ukrep pri preprečevanju takšne in drugačne kriminalitete. Zanimivo je, da je med njimi posebej veliko Hrvatov.

Med ustavljenimi potniki je tu in tam celo kakšen s tujo registracijo tablico, h kratkemu pogovoru pa sem povabil voznika, ki se je predstavil kot **Anton Horvat** iz Čakovca. Najprej je poudaril, da minulo agresijo na Slovenijo odločno obsoja. Pokazal je na soprogo v avtu in povedal, da že dolgo živi v Ljubljani, kjer je zaposlen v Mesni industriji Merkator. Tudi njemu se zdi pregled na mejni točki, ko voznik pokaže dokumente, odpre prtljajnik, pokaže tovor, nekaj, kar je potrebno.

Matej Svetec

NA HRVAŠKEM PROTI ODLAGALIŠČU

ekako deset dni pred začetkom vojne Sloveniji so se v sosednji Hrvaški v bližini, ki so na seznamu tistih, ki so pomembni za lokacijo trajnega odlagališča radioaktivnih odpadkov, izbrali množični protesti. Tako so v znamenju Pakracu zbrali 6500 podpisov meščanov proti gradnji, v pičlih treh dneh v Novi Gradski kar 30.000 podpisov. O tem, kaj napraviti v taki situaciji, je novinar Vjesnika pogovarjal z inženjrom Romanom Noto, pomočnikom ministra za energetiko, industrijo in obrt Republike Hrvaške, ki je poudaril, da v primeru vladnega odločitve, vendar bodo nadaljevali z akcijo iskanja na področju strokovnih kriterijev.

temu, da ni razlogov za strah pred onesnaževanjem vode, zemlje in zdravja ljudi, saj gre za ekološki objekt, bodo v besedah inženirja Note ponudili pomembno oškodnino podobno kot je navadno v okolici nuklearke v Krškem, kjer plačuje občini v obliki zemljiške dajatve in ostalih oškodnin okoli 8 milijonov dolarjev. Ob tem pomaga tudi indirektnim akcijami, potrebno pa je upoštevati zaposlovanje, plačevanje stroškov in podobno.

začetku bodo prebivalci ob odlagališču dobili nekoliko večjo oškodnino, saj pa letno, kakršne na Hrvaškem obstajajo za hidro in termoelektrarne, njegovi omeni so te rente pri nas manjše kot v svetu.

ministrstvu verjamejo, da bodo kljub temu imeli do konca leta nekaj najboljših lokacij, ki jih bodo vnesli v prostorski plan. Nato sledijo terenska raziskovanja, podlagi katerih naj bi imeli do konca naslednjega leta izbrano najboljšo lokacijo. Po oceni delovne skupine bi tako odlagališče lahko dobilo uporabno dovoljenje leta 1996 ali dve leti kasneje.

skupščina občine Krško, nezadovoljna (po njenem mnenju) premajhno oškodnino, ki jo dobiva od nuklearke, ne želi zeleno luč za širitev časovnega sklada, bo elektrarna morala ustaviti proizvodnjo, dokler se ne najde rešitev, so mislili v Vjesniku.

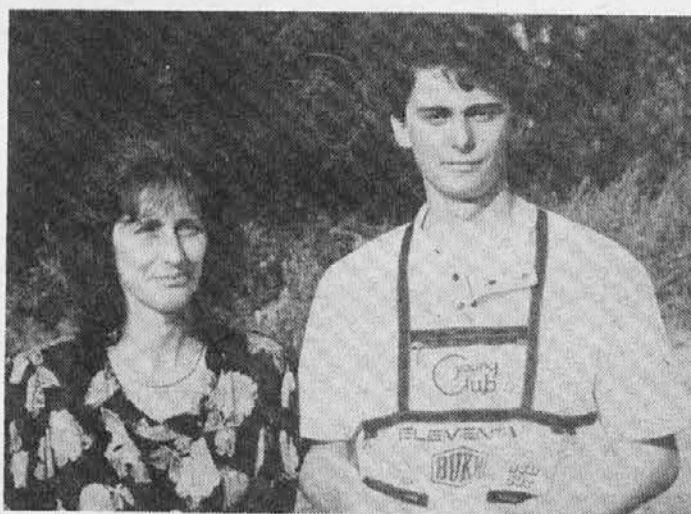
da se je mladi Dejan nahajal na področju sevniške občine. Danes je kar ponosen, saj se lahko pohvali, da je bil med slovenskimi teritorialci. Vidno zadovoljstvo je kazala tudi njegova mama **Sonja**, ki je zaposlena kot administratorka v PE LES podjetja Videm. Nikakor pa ne more pozabiti strahu, ki ga je v preteklih dneh doživljala, ko je skrbela za svojega edince, saj dalj časa sploh ni vedela, kje se nahaja. Razumljivo je, da se ji zdi taka vojna tudi tratenje denarja. Koliko bolje bi bilo, če bi ta denar namenili za razvoj gospodarstva, da bi mladi ljudje dobili

delo. Njen Dejan je žal tudi med tistimi, ki so po opravljeni šoli in pripravništvu ostali brez zaposlitve... Mojo pozornost je vzbudil avto z nemško registracijo. Iz avta sta stopila moški in ženska srednjih let v značilni dopustniški odpravi. Mislim si, no, nekaj pogumnih tujih turistov je vendar še ostalo... Možakar z zagorelim obrazom vzame fotografski aparat in in se pripravi na fotografiranje ožganega tanka. Ogovorim ga in tuje postane domačin. **Edvard Smrdel** iz Zagorja ob Savi, ki že 22 let dela v Erlangu pri znamenitem Siemensu. Njegova žena **Barbara** je iz Križevcev. Kakšna simbolika! Slovenec in Hrvatita na slovensko-hrvaški meji z žalostjo v očeh gledata ostanke vojaškega napada. Gospod Smrdel pripoveduje, s kakšno žalostjo

V neposredni bližini kontrolne točke leži manjši vinograd, ki že s ceste kaže sledove minule vojne. Pogled od blizu pokaže, kako je dve vrsti trte tank preprosto povozil, da je med trsem našel skrivališče. Očividci so povedali, da je lastnik vinograda takoj po odhodu tankov rešil, kar se je rešiti dalo. Mimo počivališča na Prilipah pa človek nikakor ne more. Ožgani tanki, vojaška vozila, uničeni tovornjaki privabljajo bližnje in daljne radovedneže. Železno ogrodje kot nema pričrta zgovorno pripoveduje o pretresljivih dneh vojne. Zdi se, kot da so Prilipe dobile žalostno turistično točko. Vsak trenutek se tu kdo ustavi: domačin, voznik tovornjaka, z domec...

Dejan Postrak, strojni tehnik iz Krškega, si je ostanke vojne prišel ogledat skupaj z mano in staro mamo. Povedal je, da je bil ob minulih dogodkih tudi on poklican v teritorialno obrambo. Iz razumljivih razlogov ni povedal, kakšna je bila njegova naloga. Poudaril pa je, da so za pripadnike TO zelo dobro skrbeli, saj so imeli zelo dobro prehrano štirikrat dnevno. Ne more pozabiti tudi prijaznih in dobrih domačinov, ki so jih obiskovali in jim prinašali priboljške. No, to le lahko zapišemo,

da se je mladi Dejan nahajal na področju sevniške občine. Danes je kar ponosen, saj se lahko pohvali, da je bil med slovenskimi teritorialci. Vidno zadovoljstvo je kazala tudi njegova mama **Sonja**, ki je zaposlena kot administratorka v PE LES podjetja Videm. Nikakor pa ne more pozabiti strahu, ki ga je v preteklih dneh doživljala, ko je skrbela za svojega edince, saj dalj časa sploh ni vedela, kje se nahaja. Razumljivo je, da se ji zdi taka vojna tudi tratenje denarja. Koliko bolje bi bilo, če bi ta denar namenili za razvoj gospodarstva, da bi mladi ljudje dobili

Sonja in Dejan Postrak

fonsko zvezo z bratom v Sloveniji. To mu je uspelo šele ob drugi uri ponoči. Tako se je vsaj malo pomiril. Toda najhujše mu je bilo, ko sta z ženo prispela na slovensko državno mejo. Včasih ga je jezilo, ko je čakal na prehod državne meje, tokrat ga je zmrazilo. Vse pusto, prazno in žalostno. Kaj so naredili z njegovo Slovenijo?! Kakšna gospodarska škoda, ko ni tujih turistov in prepotrebni deviz... Prijazen zakonski par še pove, da kljub vsemu pogumno potujeta na Bol na Braču. Tam je čudovito morje za deskanje. Doma imata dvajsetletnega sina, ki pravi nič ne razume dogajanja pri nas. Saj res, za zdrav razum je tudi to preveč! Srečno Smrdeljevima in vrnita se srečno! V Evropo!

□ Ivan Mirt

Foto: Matjaž Mirt

in besom je v Nemčiji spremljal dogodke v domovini. Brezuspješno je poskušal dobiti tele-

Edvard in Barbara Smrdel

Anketa

PUSTO IN PRAZNO V POSAVSKIH LOKALIH

Vojna je pustila različne sledi, naj si bo psihične ali gospodarske. S kratko telefonsko anketo, v katero smo zajeli le nekaj lokalov in ustanov posavskih občin, smo ugotovili, da bodo posledice tudi tam, kjer ni bilo streljanja, precejšnje.

Cvetličarna Kerin, Krško:

"V vojnih dneh smo imeli veliko izgubo. Delavci niso delali 4 dni, kajti še v soboto so stranke poročne šopke odjavljale. Stanje se še ni normaliziralo, imamo velik padec prometa in ne vemo, kako se bo to izteklo. Tudi za plačevanje dohodkov ni denarja. Veste, pri nas sta kultura in cvetje povezana - brez tega se ne da živeti."

Občinska matična knjižnica Brežice, Mija Šebek:

"V vojnih dneh smo imeli dosti manj obiskovalcev, dva dni smo imeli celo skrajšan delovni čas. Zmanjšala sta se izposoja in obisk. Zdaj je spet normalno stanje, mogoče je obisk celo malo večji, ker večina ni šla na dopust."

Frizerski salon Stanka Pesjak, Sevnica:

Prejšnji teden je bilo manj ljudi ali skoraj nič. En dan je bil salon zaprt. Zdaj se življenje počasi vrača na stari tir, tako da je že bolje."

Kozmetični salon Bio Linea, Mojca Geršak, Krško:

"Obisk je bil bolj slab. Od šestih naročenih v petek, v najhujših dneh, je prišla le ena stranka. Takoj, ko so se zadeve umirile, se je stanje spremenilo in spet imam dovolj dela."

Muzej Brestanica, Irena Furst:

"Od 25. junija do danes smo imeli le 4 obiskovalce. Stanje se do danes še ni normaliziralo."

Foto atelje Vladislav Kiderič, Sevnica:

"V zadnjih dneh je atelje zelo prazen, pravi pogreb. Cel teden je že tako pusto in prazno. Narod je zelo potr. Med delovnim časom preberem ves časopis, kar se mi prej nikoli ni zgodilo."

Kemična čistilnica Ivan Mlakar, Brežice:

"Od vojne naprej nimam nič obiska. Delam po 5 ur in še to za družbeni sektor. Stanje se zaenkrat še ni normaliziralo, tako ne vem, kaj bo naprej."

Optika Rime, Marjana Medved, Krško:

Med zadnjimi dogodki sem šla dvakrat domov že ob 11. uri, ker ni bilo obiska. Zdaj pa lahko rečem, da je stanje že skoraj normalno."

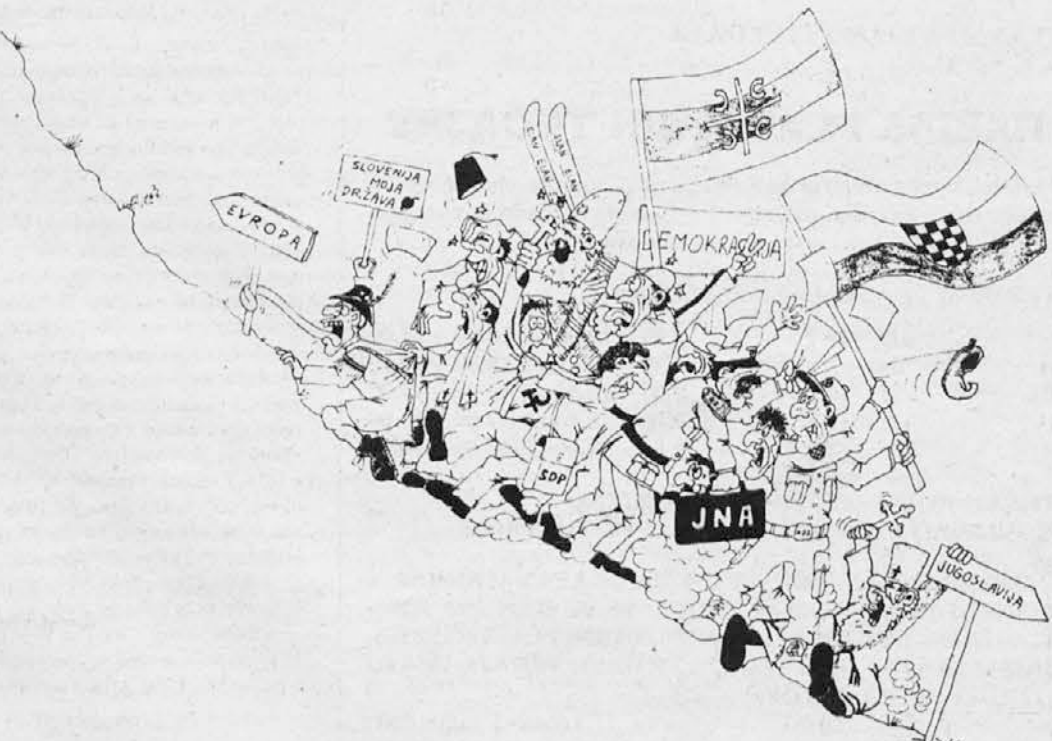
Čevljarstvo, Marjan Retelj, Brežice:

"Če je bilo obiska kaj manj? Vsekakor. En teden nisem delal, ker je bila tudi cesta zaprta. Še vedno se pozna, da strank ni. Vse to me bo gospodarsko zelo prizadelo."

Vrtnarstvo, Silva Fric, Sevnica:

"Prijavila sem že zmanjšanje prometa za 50.000 din, a mislim, da bo izguba še večja. Tudi zdaj je bolj slabo, saj so pred vrati dopusti, pa zelo slabe plače, nizek standard. Če pa denarja ni, prideta najprej na vrsto kruh in mleko, kajne?"

□ Pripravila: Alenka Mirt

MED PRAŠIČI NA PRISTAVI NI BILO VOJNIH ŽRTEV

Zaradi govoric, da so med minulo vojno na centralno depozitno v Starem gradu tovornjaki Kostaka na veliko vozili poginule prašiče, smo se odpravili na farmo na Pristavi, da bi preverili, kaj se je v resnici dogajalo.

"Delavci so skušali v teh dneh narediti čimveč. Panike ni bilo med njimi in za varnost je bilo poskrbljeno. Nabavili smo primerno količino zdravstvenega materiala, prve pomoči in tudi zaklonišče je usposobljeno." nam je ob pogovoru dejala Darja Mirt, veterinarica v Agro-kombinatu prašičji farmi na Pristavi.

Med prvim in drugim alarmom za zračni napad je prišlo na delo manj ljudi, in sicer le osemnajst od petdesetih. Vseeno so v torek na farmi nadaljevali z rednim krmljenjem živali, najnujnejšim zdravljenjem in osemnemanjem, v sredo pa je delo potekalo že bolj običajno. Nekaj težav so imeli z odvozom poginulih živali, ker zaradi vojnih razmer Koto Koteks Tobus

ni prišel po redni tovor teh prašičev. Zato so bile pet dni poginule živali shranjene v dobro zavarovanih kontejnerjih, po posredovanju medobčinske inšpekcije v Krškem pa je za odvoz poskrbelo Komunalno stavbeno podjetje Kostak iz Krškega.

Sicer je bil za šest mesecev povprečni pogin 133 živali na mesec (poleti število naraste zaradi vročine), v vojnem tednu pa je število znašalo dvaindvajset večjih živali, težkih od 20 do 100 kilogramov. Letna kapaciteta farme je 30 tisoč prašičev, v povprečju pa jih je naenkrat na farmi od 12 do 15 tisoč.

Darja Mirt trdi, da razmere niso vplivale na delo in da je bilo za živali dobro poskrbljeno. V primeru nadaljevanja krize in morebitnih težav s prodajo, bi farmarji živali premestili na manjše farme kooperantov. Tako bo za prašiče tudi v prihodnje poskrbljeno, njihovi skrbniki na farmi pa kot vsi mi upajo na izboljšanje razmer.

□ Martin Kerin

PO ČEM POZNAJO SLOVENCİ SENOVO?

Po rudniku, šoli, 14. diviziji, godbi, folklori, po dobrih in delovnih ljudeh.

Tak prispevek smo pred petimi leti objavili v našem tedanjem glasilu Utrinki. Ker od takrat na Senovem ni bistvenih sprememb, je članek še vedno aktualen.

Takrat je bil naš kraj sedmi v tekmovalstvu za najlepši kraj Slovenije v kategoriji manjših turističnih krajev. Ocenili so ga z oceno 3,9 točke. Katero mesto mu pripada sedaj? Saj niti tega ne vemo. Svoj kraj res premalo poznamo.

Spoznavajmo ga skupaj! Učencem in učencem 8. razredov smo zastavili naslednji dve vprašanji:

1. Kam bi popeljali znanca, ki prvič pride na Senovo?
2. Kaj mislite, da v našem kraju manjka?

Odgovorili so takole:

1. Znanca, ki prvič pride na Senovo, bi popeljali: v kulturni dom, na kegljišče, v cerkev, v zdravstveni dom, na bazen, v osnovno

šolo, v Lisco, v Metalno, v rudnik rjavega premoga, na separacijo, na pokopališče, v novo banko, v park, k spomeniku padlih borcev, v trgovino, na tenis igrišče.

2. V našem kraju pogrešajo: večji bazen, trgovine s športnimi oblačili, več kulturnih prirediteljev, več plesov, prostor za najmlajše, bencinsko črpalko, več parkov za sprehode, boljše razsvetljavo, disco, razstave, bolnišnico, pekarno, pokrito telovadnico za tenis, boljše ceste, več novih stanovanj, več smučišč z vlečnicami, bolj opremljen frizerski salon, čistejšo okolje in tudi potok, zanimive igre, urejeno avtobusno postajo za šolarje, hotel za izletnike, več kvalitetnih filmov, milico, večjo slaščičarno, trim stezo, motokros klub, plesne tečaje, kozmetični salon.

□ Anketirali:
Renata Umek
Suzana Poznič

SLOVEN d.o.o.
Cesta krških žrtev 11
(znak iz filma) 68270 KRŠKO
tel.: /0608/ 31-627

AVTOŠOLA
POSEBNA UGODNOST
S TEM OGLASOM UVELJAVLJATE
10 % POPUST ZA STORITVE do 7.8.1991

ALI STE MED DRUGIM VEDELI:

- da bomo čez štiri leta, to je 1995. leta praznovali 1100-letnico prve omembe Krškega kot zemljiške posesti Vzhodnofrankovskega kralja Arnulfa, pod imenom GURCKFELD,
- da je naselje dobilo trške pravice od Celjskih grofov leta 1391 s pravico opravljanja usnjarske in čevljarke obrti ter točiti vino,
- da so bili v srednjem veku obrtniki v Krškem povezani v cehe. Najmočnejši so bili: krojaški, usnjarski in čevljarški. Slednji se je tudi najdlje zadržal,
- da so meščani zgradili prvo obzidje že v petnajstem stoletju. Kasneje pa so zgradili še eno tako, da so mestno območje še razširili. Služilo je za obrambo predvsem pred Turki,
- da je bilo Krško ena najirrdnejših postojank protestantizma na Slovenskem. Tu sta živela dva izmed največjih protestantov Adam Bohorič in Jurij Dalmatin. Prihajala pa sta tudi Primož Trubar in pridigar Ivan Weykler,
- da je bilo nekaj meščank kaznovanih s po 100 cekini kazni, ker se niso hotele odpovedati protestantski veri,
- da je začela 1551. leta delovati v Krškem Bohoričeva šola za sinove dolenskih graščakov. To je bila takrat ena redkih šol na Slovenskem,
- da je bila uporniška vojska Nikole Kupinca z 2.000 možmi 5. februarja 1573. leta napadena takoj po prehodu čez Savo na desni breg. Kasneje pa je bila od plemiške vojske in Uskokov uničena, ali pa so kmečki uporniki potonili v Savi,
- da je bila v Krškem ena večjih ladjedelnic za ladje, ki so plule po Savi. Imele so tudi do 100 ton nosilnosti. Navzgor jih je vlekelo po 7, 14 ali 21 parov volov,
- da je Ajdovška jama pri Nemški vasi edino najdišče pokopov ljudi v pozni kameni dobi na Slovenskem,
- da je bila mimo Krškega zgrajena železnica leta 1862, most preko Save pa je bil zgrajen leta 1866,
- da so ob potoku Žlapovec v 17. in 18. stoletju sežigali čarovnice. Samo za časa enega župnika je bilo sežganih več kot 20 žena in deklet,
- da je v vogalu opornega zidu vrta nekdanje pivnice Pfeiferjeve hiše (pivnica) ob Savi vgrajen krški sramotilni kamen
- da je zadnji del življenja slovenskega zgodovinarja nemškega rodu Janeza Vajkarta Valvasorja najlepše opisan v knjigi Ilke Vaštete Vražje dekle,
- da so bile v letih 1922 in 1923 v Tiskarski zadrugi bratov Rumpret (sedanja Glasbena šola) tiskane prve slovenske grafike,
- da izvira ime najstarejše ulice v Krškem ŠAJŠPOH iz besede Schitzbach (strelni potok) v Rorah pri Krškem, kjer je imela avstroogrška vojska strelske vaje,
- da sta zakonca Hočevar zgradila in darovala mestu najpomembnejše zgradbe: meščansko šolo, bolnico, pokopališko cerkev in še več drugih objektov,
- da je bilo leta 1886 v Krškem ustanovljeno Slovensko učiteljsko (pedagoško) društvo,
- da so v meščanski šoli v Krškem po zaslugi ravnatelja Ivana Lapajneto dve uri na teden poučevali tudi slovenski jezik,
- da so imeli v gostilni Jerman krški veljaki (župan, sodnik, advokat, sreski načelnik in še nekateri drugi) svoje sedeže, ki so morali biti za njih vedno prazni. Ničče od drugih gostov, kljub polni gostilni, ni smel zasesti njihove sedeže.

Če vse to ali del tega veste, povejte tudi drugim, da bodo spoznali zanimivosti Krškega.

□ Pripravil:
Slavko Štribar

PLAVALNI KLUB CELULOZAR KRŠKO

RAZPIS PLAVALNIH TEČAJEV

Plavalni klub Celulozar iz Krškega razpisuje plavalne tečaje za otroke od 5. leta starosti dalje. Tečaji bodo tedenski in obsegajo učenje v šestih urah, vsak dan po eno uro.

TERMINI:	DATUM:	URA:
I	22. - 27.7.	9.00 - 10.00 ali 18.00 - 19.00
II	29. - 3.8.	9.00 - 10.00 ali 18.00 - 19.00
III	5. - 10.8.	9.00 - 10.00 ali 17.00 - 18.00
IV	12. - 17.8.	9.00 - 10.00 ali 17.00 - 18.00
V	19. - 24.8.	9.00 - 10.00 ali 17.00 - 18.00

TEČAJI BODO OB VSAKEM VREMENU V SKUPINO BO SPREJETIH NAJVEČ 10 OTROK

PRIJAVE DO 3.8.1991 SPREJEMA ŠKAFAR ANDREJ V PISARNI PLAVALNEGA KLUBA VSAK DAN OD 6.30 - 12.00 IN OD 18.00 - 20.00 CENA 200,00 DIN, PLAČILO SPREJEMAMO PRVI DAN TEČAJA, V ČASU TEČAJA IMAJO OTROCI PROST VSTOP.

□ Tehnični vodja PKC
Andrej Škafar

Skupaj s Cankarjevo založbo iz Ljubljane smo vam pripravili akcijsko prodajo knjig pod naslovom

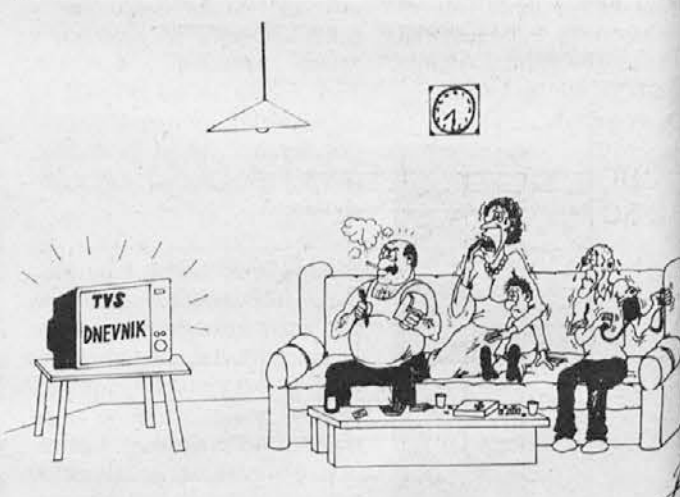
POLETNO BRANJE,

v okviru katere lahko kupite tako zahtevnejša dela kot naslove, ki so namenjeni le uricam razvedrila in sprostitve - vse pa s posebnim, do 55 odstotnim počitniškim popustom.

V knjigarni Opus vas še posebej opozarjamo na svetovno znano uspešnico z naslovom RDEČI HORIZONTI, v kateri so objavljeni spomini Iona Pacepe, nekdanjega šefa romunske obveščevalne službe, ki je prebegnil na Zahod. Pacepa pripoveduje v knjigi tudi o sodelovanju z Jugoslavo v sedemdesetih letih in še posebej omenja znanega Krčana, ko je ta še delal v jugoslovanskem notranjem ministru. RDEČI HORIZONTI so napeto branje, tokrat za samo 150 dinarjev.

Vrsto svetovnih knjižnih uspešnic (bestsellerjev) kot Rokovska zvezda, Sokolov let, Smrt v Kašmiru, Peklenski ogenj, Rhanna, Priznaj, Flech, si lahko nabavite po ceni 80 din za izvod, če pa kupite vso zbirko (6 knjig), vas bo stala le 280 din.

Oglasite se v knjigarni OPUS v Krškem, da bodo vaše počitnice cenejše in prijetnejše!

Glasbeni kotiček RAP - MOČ SIROMAŠNIH

Jack Lang, francoski minister kulture, je v strahu pred nemiri v črno obarvanem getu predmestja Pariza, moral priznati moč, s katero razpolaga mestno siromaštvo v zadnjih nekaj letih.

Ta moč se imenuje RAP, kar v angleščini pomeni kratek, lahek udarec ali trkanje, v glasbenem žargonu pa govorjenje ob ritmu. V intervjuju pod naslovom "Verjamem v RAP kulturo" je tudi uradno priznal obstoj kulture, ki se rojeva med mladimi iz predmestja, ki jih je vlada dolgo časa zanemarjala. Najava koncerta kotroverzne ameriške RAP skupine Public Enemy v Franciji je povzročilo močan preplah v vladnih ustanovah. Saj je že reklama za ta dogodek najavljala naboj socialnih nemirov.

Njihova skrivnost je v tem, da raparji preko ritma in govora izražajo tisto, kar geto misli in upa samo potihoma. Tako Pariz, še močnejše pa seveda v večjih mestih širom severnoameriškega kontinenta, kjer je vse to postalo realnost že v začetku osemdesetih let, ko je Reaganova administracija še močnejše udarila po revnem sloju prebivalstva, iz česar je nastalo kulturno nestrinjanje z položajem v družbi, ki se tako pompozno imenuje "družba blaginje". Tako se je počasi oblikovala kreativna in socialna moč RAP-a. Njihova moč izvira iz revščine, kjer nikdar ne zmanjka tem, katere opevajo s pomočjo ritma, ki prihaja iz tako imenovane človeške tolkalske škatlice (Human Beat Box), kjer je vgrajena in programirana majhna baterijska "ritem mašina". Zato je ta način izražanja najprimernejši za revni sloj črnega prebivalstva.

Tako je znano, da imajo starci za uteho veličastnega Jesseja Jacksona, znanega črnega bivšega predsedniškega kandidata. Tako kot ima starejša generacija svoj idol, imajo mladi RAP, idol, ki je dosegel ne samo ameriško družbo, temveč tudi druge dežele. To je bilo seveda kot nalašč za komercialne glasbenike koncem sedemdesetih let, natančneje leta 1979, ko so trije znani discjockeyi pod imenom SUGARHILL GANG ovekovečili idejo RAP-a na vinilni izdelek, ki so ga prodali v astronomskih nakladah. Tako je naenkrat ena generacija prerasla iz zabavnjaške rocknroll ere v protestno dobo, kjer jim je bilo objubljeno vse, izgubili pa so nazadnje še tisto, kar jim lahko ostane v getu, ki se imenuje Bronx. Geto, v katerem po ameriški statistiki življenjska doba črnih prebivalcev ne presega dobe ljudi v Bangladešu. V teh razmerah pa seveda nastaja kulturno-politična moč prav v izražanju čustev na način, ki ga zatem mnoge zvezde glasbenega sveta uporabljajo v svojih projektih in s tem "popularizirajo" tudi okrnjeno dostojanstvo siromašnih. Zanimivost je v tem, da je tradicija raparjev počasi, a vztrajno prerasla v modo glasbenega okusa po vsem svetu. Že prva plošča, ki je izšla leta 1979, je nakazala smer, po kateri se odvijata in odmerja glasbeni okus poslušalcev, ki ne izbirajo med slabim in dobrim, temveč samo med najboljšim. Tako je RAP postal trenutno najboljši način, da se predstavi glasbena zvrst, t.j. plesna glasba, v kateri skoraj po pravilu ne manjka RAP in ki jo poslušata največja armada na svetu, ki je po sreč in duši vedno mlada in pripravljena spopasti se tudi s pomočjo glasbe proti revščini.

□ (Pripravil: ABRAMS)

CENTRALNO OGREVANJE

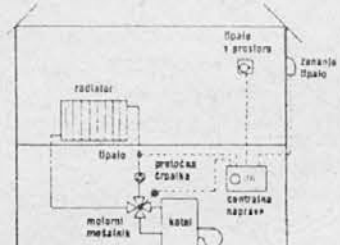
II. INSTALACIJA CENTRALNEGA OGREVANJA

Instaliranje centralnega ogrevanja je zahteven poseg tako pri izvedbi na novo kot pri obnovi že obstoječega. Poznamo več možnih načinov izdelave instalacije. Vsak ima svoje prednosti in svoje slabosti, tako da je potrebna izbira najustrežnejšega, ki bo izpolnjeval vse pogoje za bivanje v objektu.

Če instaliramo centralno ogrevanje na novo, pridemo do prvega vprašanja: ali bi se v kakšnem prostoru (dnevni sobi npr.) odločili za talno ogrevanje. Talno ogrevanje, tako kot vsi ostali sistemi ogrevanja, ima svoje dobre in slabe strani. Dobra stran je ta, da je ogrevanje po višini prostora bolj ugodno za človeka kot je radiatorsko. Kroženje zraka je manjše, prav tako tudi sušenje zraka, ker deluje talno ogrevanje v nizkotemperaturnem območju (60/50 °C ali 55/45 °C, medtem ko delujejo radiatorji pri temperaturi 90/70 °C). Počutje je pri talnem ogrevanju boljše zaradi ugodnejše porazdelitve temperature po višini prostora, tako da je povprečna temperatura prostora za nekaj stopinj nižja kot pri radiatorskem ogrevanju.

riantah; enocevni ali dvocevni (klasnični) sistem. Še pred časom je bil enocevni sistem v podrejenem položaju, vendar je zaradi sodobne konstrukcije armature danes enocevni sistem naredil korak naprej. Glavni prednosti sta, da ima "skrito" cev (lahko jo damo za okrasno letev) in s tem pridobimo prostor in enostavno montažo, ki jo lahko opravimo sami. Slaba stran je, da je bakrena cev dražja, prav tako armatura. Le-ta je posebne izvedbe, saj skozi isti ventil prihaja topla voda ter se ohlajena vrača, obenem pa je pri zaprtem ventilu možen pretok vode do naslednjega radiatorja, ki so med seboj zaporedno povezani. Voda je od enega radiatorja do drugega bolj ohlajena, zato za isto količino oddane toplote prvi

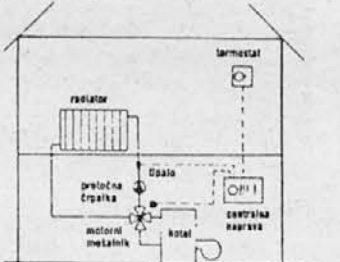
kateri so prirejeni za enocevni sistem. Pri ogrevanju je potrebna regulacija temperature prostora, tako da imamo neko stalno temperaturo. To temperaturo lahko vzdržujemo glede na željeno v sobi, z merjenjem le-te, ali glede na zunanjo temperaturo. S sobnim termostatom vzdržujemo temperaturo v prostoru na več načinov. Sobni termostat lahko vpliva na temperaturo v sobi tako, da glede na izmerjeno temperaturo po potrebi vklaplja in izklaplja obtočno črpalko, na katero je vezan. Ročni, štiritipni (tripotni) ventil v tem primeru korigiramo tako, da ga v mrzlem času bolj odpre-

Regulacija temperature z zunanjim tipalom

mo. To je najcenejša varianta. Drugi način je, da termostat deluje na gorilnik, vendar je to bolj primerno za plinske kotle z atmosferskim zgorevanjem, saj v primeru padca temperature pod 60/70 °C ni neugodnih pojavov, je pa ta način najdražji od naštetih. Slaba stran tega merjenja temperature je, da je ta merjena v enem prostoru in še tam oscilira, vendar je prihranek energije do 20 odstotkov. V preostalih prostorih vzdržujemo željeno temperaturo s termostatskimi ventili. Popolna avtomatska regulacija upošteva zunanjo temperaturo in glede na njo uravnava potrebo po ogrevanju. Uravnavanje poteka z električnimi impulzi na motor štiritipnega mešalnega ventila. V sistemu je tudi programator, ki uravnava nočni in dnevni režim obratovanja. Zato je pri tem načinu prihranek največji in sicer do 30 odstotkov energije. Tudi tu lahko temperaturo v nekaterih prostorih uravnava s termostatskimi ventili. Z njimi bi navsezadnje lahko povsod (v vseh sobah) vzdrževali željeno temperaturo, vendar je v kombinaciji s sobnim ali avtomatskim termostatom učinek veliko boljši.

Za pravilno uporabo centralnega ogrevanja je potrebno, da so vsa grelna telesa odzračena. Za to so zelo uporabni avtomatski ventili za odzračevanje, lahko so pa tudi mehanski, v obliki čepa. Sama instalacija centralnega ogrevanja ne sme biti nikoli prazna, ker je takrat izrazito povečana korozija, prav tako pri delno polnem sistemu.

Regulacija temperature v prostoru

V vsaki instalaciji centralnega ogrevanja so še varovalni elementi, kot so mehanski ali še boljši termostatski varnostni ventil. Današnji sistem centralnega ogrevanja je ponavadi zaprt izvedbe, zato potrebuje zaradi raztezanja vode v sistemu membranske ekspanzijske posode. Zaželeno je, da imajo ekspanzijske posode enak delovni tlak, kot je tlak v instalaciji, ker je življenjska doba membrane potem večja. To dosežemo na ta način, da po potrebi dodamo ali izpustimo nekaj plina iz ekspanzijske posode s pomočjo obstoječega ventila na njej.

O sistemu centralnega ogrevanja bi lahko še marsikaj napisal, vendar upam, da so poglavite stvari povedane. Omeniti bi še moral, da še tako učinkovito centralno ogrevanje ne nudi pravega ugodja v objektu, ki ni toplotno izoliran. Prav kombinacija toplotne izolacije in ustreznega izbranega sistema centralnega ogrevanja nudi tisto kakovost bivanja, ki si jo sodoben človek želi.

□ Darko Šarenac

VRTNARJENJE V JULIJU OPRAVILA NA VRTU

- ves julij pobiramo solato, korenček, rdečo peso, konec julija čebulo, vzgojeno iz čebulčka in jesenski česen;
- v začetku julija je priporočljivo, da paradiznik dekapiramo, to je, da šestim cvetnim grozdom pustimo po dva lista, ki bosta sodelovala pri tvorbi hranil. To bo pospešilo dozorevanje, ker bo rastlina vsa hranila uporabila za tvorbo plodov, ne pa za nadaljno rast. Če so spodnji listi oboleli ali zasenčujejo plodove, jih odstranimo, ker bo to pospešilo dozorevanje;
- stročji fižol pobiramo redno, prav tako bučke in kumare, ker s tem pospešimo rast novih poganjkov, plodov in strokov, če ne trgamo redno, rastlina vsa hranila uporabi za dozorevanje fižola ali plodov, novi plodovi pa se ne razvijajo;
- med presajene rastline, ki smo jih presajali v začetku julija lahko pokrijemo s slamo, pokošeno travo; tako je zemlja ves čas vlažna, rastline pa se bodo zato lepše razvijale;
- ob suši vedno zalivamo, vendar pozno zvečer, šele po 21.00 uri, ko se nekoliko ohladi. Za zalivanje pripravimo vodo že prejšnji večer, da se podnevi ogreje, ker vedno zalivamo s toplo vodo.

SOBNE, OKENSKKE IN BALKONSKKE RASTLINE

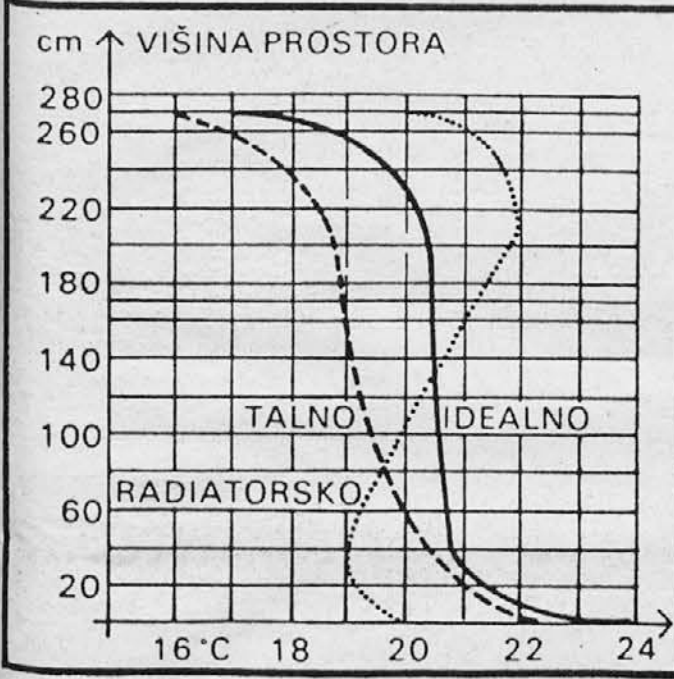
Sobne in balkonske rastline so sredi najbolj bujnega cvetenja. Vzrok za to pozno cvetenje pa lahko iščemo v izredno hladnem vremenu. Hladno in deževno vreme pa je krivo tudi za močan pojav sive plesni. Ta povzroča gnitje cvetov in listov. Ker ne vemo, če se ne bo slabo vreme nadaljevalo, moramo kombinirati mehanična in kemična sredstva. Najprej bomo očistili vse kakorkoli poškodovane liste in cvetove, nato pa rastline poskrpili s Ronilanom.

Vse vrste rastlin redno zalivamo, vendar ne smemo pretiravati. Zalivanje naj bo temeljito, nato pa jih pustimo, da se koreninska gruda osuši, da spet pride zrak do korenin. Še vedno jih redno dognujemo z mineralnimi gnojili. Lahko pa uporabljamo tudi organska gnojila.

OBVESTILO

Vse članice Aktiva kmečkih žena Krško obveščamo, da organiziramo dvodnevni izlet v planine - na Raduho, 3. in 4. avgusta. Prijavite se lahko na kmetijsko svetovalni službi do 26. julija. Informacije na tel. št. 22-352.

□ Kmetijska svetovalna služba Krško Branka Radej

Temperatura prostora po vertikali pri različnem ogrevanju

Zaradi tega je manjša poraba energije. Ugotovljeno je, da s talnim ogrevanjem tako privarujemo do 30 odstotkov energije. Ostale prednosti so še: večja površina koristnega prostora, za ogrevanje lahko uporabljamo toplotno črpalko ali sončno energijo, lahko se izvede po sistemu "naredi sam".

Slabosti so naslednje: instaliranje talnega ogrevanja je dražje od radiatorskega (postavitev samonosilnega cementnega estriha, vgradnja nosilne mreže ali obstoječih nosilnih plošč za postavljanje cevi), potreben je natančen izračun, da temperatura tal ni višja od 27 °C (v dnevni sobi je lahko manj). Prav tu je odgovor, ali je talno ogrevanje zdravju škodljivo. Če ne presežemo dovoljene temperature, je to za krvni sistem človeka neškodljivo. Prav tako ni premočnega vzgonskega cirkuliranja zraka (ni dviganja prahu). Tudi same cevi so danes izdelane po takšni tehnologiji, da imajo življenjsko dobo, ki zadošča našim potrebam. V primeru, ko želimo nek prostor bolj segreti, kot bi to dosegli s talnim ogrevanjem, lahko še vedno namestimo radiator.

Če se odločimo za radiatorsko ogrevanje, smo spet pri dveh va-

radiator manjši od naslednjega. Pri dvocevnem sistemu so bile večsah cevi zelo debele, tako da so omogočale naravno cirkulacijo, ker je segreta voda lažja od ohlajene. Ker je ta obtok z zakoni fizike omejen, je danes za obtok povsod nameščena obtočna črpalka in cevi so tanjše. Sicer pri izbiri cevi upoštevamo pretok vode in moč kotla, tako da je za moč kotla 15 do 28 kW primerna cev NO 25 (1").

Pri nakupu radiatorjev lahko izbiramo med litoželeznimi, aluminijastimi in jeklenimi. Litoželezni imajo najdaljšo življenjsko dobo, so pa zelo masivni. Počasi se ogrejejo in dolgo zadržijo temperaturo. Aluminijasti radiatorji, za razliko od ostalih, oddajajo večino toplote s konvekcijo, zato je cirkulacija zraka med posebno oblikovanimi rebri velika, se pa včasih pojavljajo temne lise na stenah. So zelo odporni na korozijo in lepega videza. Jekleni radiatorji so ponavadi najcenejši tudi glede na lepo obliko in zadovoljivo življenjsko dobo.

Ponavadi je potrebno pri radiatorjih primerjati cene večih proizvajalcev, ker imajo nekateri včasih tudi cenejše blago. Nekateri radiatorji so že tovarniško sestavljeni, druge moramo sestavljati pri montaži, ne-

Morda vam pride prav KAKO ZAŠČITIMO VODNJAKE, KI JIH NE UPORABLJAMO

Iz leta v leto je več novih vodovodov, zato lokalna zacetja in vodnjake opuščamo. Žal pa jih ne samo opuščamo, ampak tudi zancmarjamo, marsikdo ga celo zasuje ali preuredi v druge namene.

Tako ravnanje pa je nespametno in nesmotrno, kajti v izrednih razmerah - v miru ali vojni - utegne vodovod usahnuti. Kako prav nam bo takrat prišlo že najmanjše vodno zacetje, saj tako vodo, ki je navadno globoko v zemlji, dosti laže zavarujemo pred RBK kontaminacijo! Ko se priključimo na vodovod, moramo prejšnji vodni vir in vodnjake primerno zaščititi, tako da ga bomo po potrebi lahko spet takoj uporabljali. Pri tem je najpomembnejše storiti naslednje: Vodo moramo zaščititi pred vdiranjem površinskih ali kanalskih voda in drugačnim onesnaževanjem. Okolice vodnega zacetja moramo urediti in po možnosti celo postaviti ograjo, da živali in neznan ljudje ne morejo blizu. Če je le možno, pokrov nad vodnjakom tudi zaklenemo. Vse kovinske dele vodnjaka zaščitimo pred rjavenjem, lesene dele pa premažemo proti trohnenju. Pregledamo, premažemo in zaščitimo črpalno napravo. Od časa do

časa vodo izčrpamo, da se nabere sveža, vodo pa je dobro občasno tudi oddati v laboratorijsko analizo.

Če vodno zacetje doslej ni bilo dovolj zaščiteno, računamo pa na možnost, da bo treba kdaj uporabljati tudi njegovo vodo. Ureditve takega vodnega zacetja je odvisna od njegove vrste. Opišemo torej najnujnejše ukrepe pri posameznih vrstah naprav.

Pri izviri najprej uredimo njegovo okolico in zagotovimo higienski režim varovalnih pasov. Odpremo njegovo zacetje in očistimo notranjost usedalnika in zbiralnika, popravimo stene, če so poškodovane, pregledamo in popravimo zračnik ter odtočne odprtine (cevi). Potem ugotovimo količino vode v usedalniku in zbiralniku ter hitrost vodnega pretoka. Za razkužitev naprave pripravimo za vsakih 1000 litrov vode po 300 gramov klorovega apna ali po 600 mililitrov žavelove vode ali po 150 gramov kaporita, razredčenih v 20 litrih vode. To raztopino nato dodajamo glede na hitrost pretoka vode: če je pretok 1 l v sekundi, dodajamo

vsakih 10 min po 2 litra klorove raztopine. Ko vsa dezinficirana voda odteče, vodo še normalno kloriramo.

Pri vodnjaku uredimo okolico, odstranimo vse možne vire onesnaževanja in zagotovimo varovalne pasove. Popravimo zunanje dele vodnjaka ter pregledamo in popravimo črpalno napravo.

Potem razkužimo in uredimo notranjost vodnjaka. Izračunamo, koliko vode je v vodnjaku, in na vsakih 1000 litrov vode dodamo po 300 gramov v vodi raztopljenega klorovega apna ali po 600 mililitrov žavelove vode ali po 150 gramov kaporita. Vodo pustimo stati najmanj dve uri, zatem pa jo izčrpamo, očistimo dno vodnjaka, nastujemo čisto mivko in pesek, očistimo še stene in jih popravimo ter razkužimo s 3-odstotno raztopino klorovega apna. Ko se vodnjak spet napolni z vodo do približno prejšnje ravni, razkuževanje ponovimo s 300 grami klorovega apna ali 600 mililitri žavelove vode ali s 150 grami kaporita na vsakih 1000 l vode. Počakamo 8 ur, v časovni stiski pa lahko tudi le 2 uri, nato pa vodo izčrpamo in ko se vodnjak spet napolni, vodo normalno kloriramo.

Če imamo kapnico, moramo najprej ugotoviti njeno higiensko-tehnično stanje. Zbiralno površino popravimo, očistimo, razkužimo s 3-odstotno raztopino klorovega apna, in jo zavarujemo. Očistimo, popravimo in razkužimo tudi cevi za odtok vode. Podobno storimo z zaščitno mrežo, predfiltrom in filtrom, lahko pa jih tudi v celoti nadomestimo z novimi. Popravimo črpalno napravo, zbiralnik - rezervoar izpraznimo, popravimo stene in jih razkužimo s 3-odstotno raztopino klorovega apna, zatem pa pustimo stati do 8 ur, a najmanj 2 uri. Stene speremo in rezervoar povsem izpraznimo, nato pa ga znova napolnimo z vodo (ki jo pripekljemo od drugod) in jo normalno kloriramo. Slednjič kapnico še zaklenemo ali kako drugače zavarujemo, da se voda ne bi onesnažila.

V vojni je treba javne kapnice obvezno zastražiti.

Tudi rezervoarje za vodo pregledamo in uredimo njihovo okolico. Pregledamo in popravimo napeljave za dotok in odtok vode, zamenjamo dotrajane in poškodovane cevi ter popravimo in zaščitimo zračnike. Uredimo pokrove in vrata ter napravo za zaklepanje. Izračunamo količino vode v rezervoarju in na vsakih 1000 litrov vode dodamo po 300 gramov klorovega apna ali 600 mililitrov žavelove vode ali 150 gramov kaporita. Vse to pustimo stati 8 ur, najmanj pa 2 uri, vodo izčrpamo, notranjost pregledamo, popravimo stene in jih razkužimo s 3-odstotno raztopino klorovega apna pripravka. Rezervoar potlej speremo, da odstranimo vse ostanke klorovega pripravka, in slednjič znova napolnimo in vodo normalno kloriramo. V vojnih razmerah je treba javne rezervoarje zastražiti!

Kaj naj rečemo za konec? Voda je za življenje in zdravje človeka tako izjemno pomembna, da moramo vse, kar smo opisali, obvezno upoštevati. To pa so higienske lastnosti pitne vode, urejanje in čuvanje vodnih virov pred onesnaževanjem, popraviljanje kakovosti vode in smotrno uporabljanje obstoječih zalog pitne vode.

AJDINA

inženiring Sevnica, d.o.o. 68290 Sevnica, Glavni trg 25 telefon: (0608) 81-157 telefax: (0608) 82-708

NUDIMO VAM

- projektiranje toplotne izolacije objektov
- projektiranje ogrevalnih in hladilnih sistemov za objekte ter za gostinstvo in kmetijsko proizvodnjo
- široko izbiro toplotnih črpalk

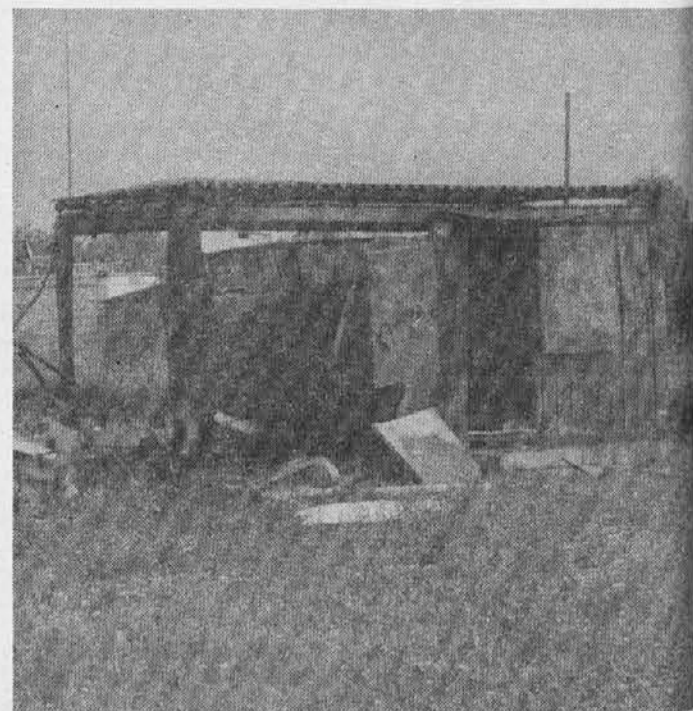

FOTOREPORTAŽA: VOJNE SLIKE **IZ POSAVJA**

fotografije: Vlado Podgoršek

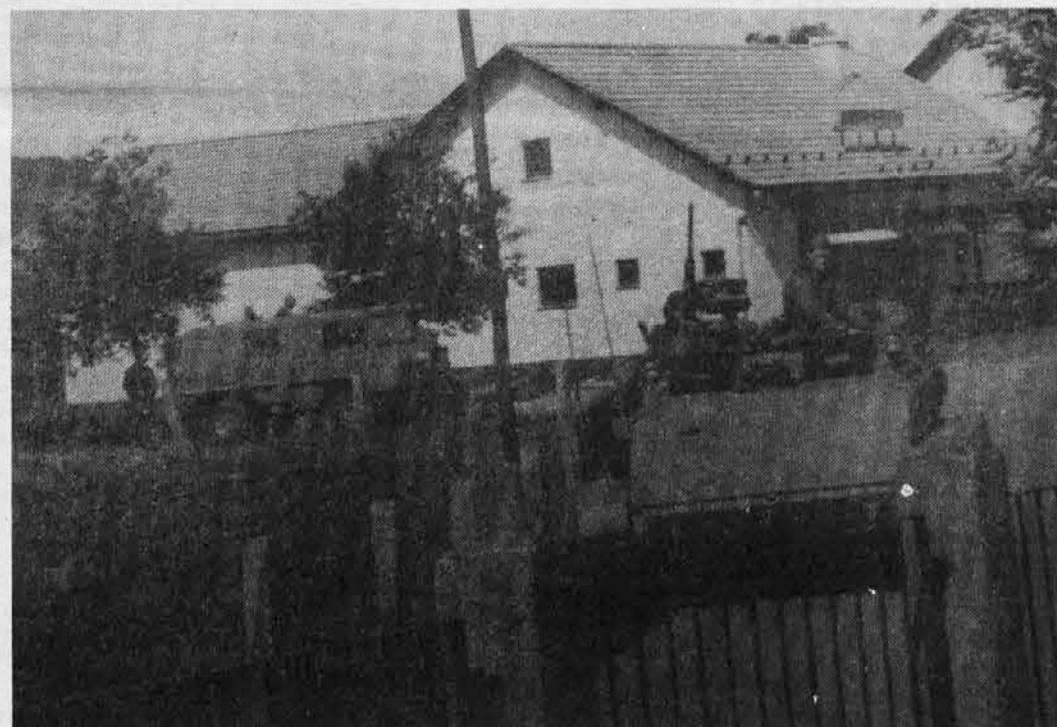
Brežiški most so blokirali s tovornjaki.

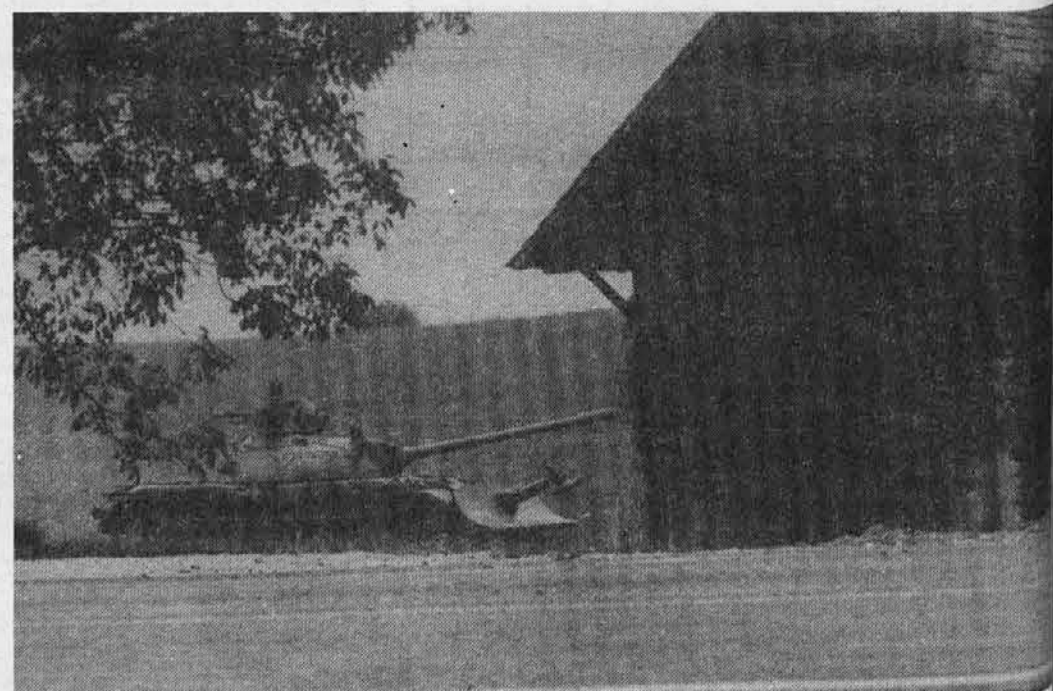
Teritorialci so v Brežicah že v prvih dneh vojne uničili antenski sistem za slepo pristajanje vojaških letal.

Stari most v Brežicah je zadnja leta mnogokrat "nastopal" v tujih filmih in televizijskih serijah z vojno tematiko. Po petdesetih letih pa je spet dočakal tudi resnične vojne spopade.

Oklepniki v Dobovi.

Odhod proti Hrvaški.

2. julij 1991 - posledice bojev na Prilipah.

Zadnje slovo enote teritorialne obrambe od teritorialca Jerneja Molana na brežiškem pokopališču.

DAN PO DNEVU

Piše: Asta Malavašič

Na tem svetu ni nič podarjena-ga. Za vse je potrebno plačati ceno in ta je včasih visoka.

Črna magija junijske kronike: Čarovnica je šla po slovenski deželi. Šla je ponoči, da je ne bi prehitro opazili. V temi ji je iz oči sevala zloba, ko je prežeče opazovala mirno in zaupljivo ljudstvo, ki je že vsega hudega vajeno spalo in sanjalo o lepših časih. Toliko hudega je že slo čez to deželo, tolikokrat so že morali zategniti pasove v dobri veri, da samo še malo pa bo minilo vse slabo in bodo tudi Slovencem končno zasijale milejše zvezde. Spali so spanje pravičnega in čarovnica je prežeče pogledovala skozi napol zastrita okna in ni ji ugajal ta mirni sen. Bila je zlobna čarovnica in rada je prilivala olje na ogenj, če ga je le kje opazila.

To noč niso goreli ogenjčki preprirov med sosedmi in tudi stranke na vrhovih so se mirno sporazumele o trenutku, ko naj bi z združenimi močmi naravnale drobno ladjico za pot čez vihar-no morje.

Vse je bilo pripravljeno in ljudstvo je z vero in upanjem zrla v prihodnost, čeprav je nekje v zadnjem kotičku srca vedelo, da ne bo prav nič rožnata. Vsaj v začetku ne.

Čarovnica je opazovala in tuhtala. Podnevi je bila skrbno skrita za razgibano panoramo streh, ki se v teh toplih nočeh še niso utegnile shladiti. Bilo ji je sicer kar malo neudobno, ko je na tej vroči opečnati peči pogledovala na mesto.

Videla je rdečo preprogo, videla je lipo, ki naj bi vzravnano rastoča pripovedovala ljudem, naj bodo dobri in pametni, takšni kot je tudi sama. Drevo, pod katerim so modrovali stari očaki v časih, ko so bili navezani na lasno pamet in voljo in so jo znali tudi kar dobro uporabljati. Res, da so ti pametni očaki že davno pomrli in spijo odmaknjeni v rodni zamljici.

Njihovim potomcem pa zdaj skušajo soliti pamet iz vseh vetrov, samo da ne bi ostali složni, skupaj na poti v tisto prihodnost, ki so si jo sami želeli ustvarjati. Lipa naj jih spominja na modrost in vonj njenih cvetov naj izganja iz src vse slabe in drobnjakarske misli. Res lipov les ni najtrši. Celo tako mehak je, da so iz njega včasih izrezovali podobe svetnikov in križanega, da so v preprostih a toplih domovih opominjale, da človek ne sme misliti samo na današnji dan, ampak tudi na dan, ko bo odgovarjal za svoja dejanja. Opominjale so na poštenost.

Čarovnica ni marala lipe, še posebej te naše domače ne! Izza dimnikov je opazovala, kako šivajo novo zastavo in škodoželjno se je smejala, ko je poslušala vse mogoče razprave okrog novega simbola male države. Upala je, da se bodo Slovenci prej zglasali in stepili za vse te obrobne, a vendar še kako pomembne stvari in spuščala je svojo zadušljivo sapo v upanju, da jih bo do konca zbegala in urudila.

Zaman! Slovenci so se sporazumeli in dan "D" je bil neizbrisno pred vrati. Čarovnici je pohajalo potrpljenje. Včasih je bila to dobra vila, ki so jo vsi spoštovali

in ljubili. Bila je pogumna in dobra in ljudje so jo imeli za svojo. Čarovnik, gospodar ravnine za šestimi gorami, jo je pozelel. Zastrupil jo je s svojim napitkom in spremenila se je v svoje žalostno nasprotje. Zdaj je zlobna in pripravljena porušiti vse. Zgrabi Slovence za vrat in iztresti iz njih sleherno svobodoljubno misel.

V nočeh je v temi pogledovala skozi okna in člen za členom kovala premišljen načrt. Ko ni uspela vnesti razdvojenosti v mišljenjih je poskusila drugače. Netila je nerazpoloženje, prišepetavala o vseh slabostih propadlega gospodarstva, navijala cene in praznila žepo vsem po vrsti. Zmagoslavno je vsak teden štela samomare in bila zadovoljna, ko se je njihovo število grozljivo dvigalo. Hotela je polom. Čim večji polom kot plačilo za vse prevrate in svobodoljubne misli. Hotela je propad tega ljudstva in njegovo pokorščino. Pozabila je, da je bila nekoč dobra vila in srce si je vsako noč znova okopala v vreli raztopini sovraštva.

Črna čarovnica je hodila in letela po slovenski deželi. Z ognjenim repom je prečesavala nebo, kot bi hotela zadušiti male zaupljive ognjemete v praznujoči noči pred novim dnevom.

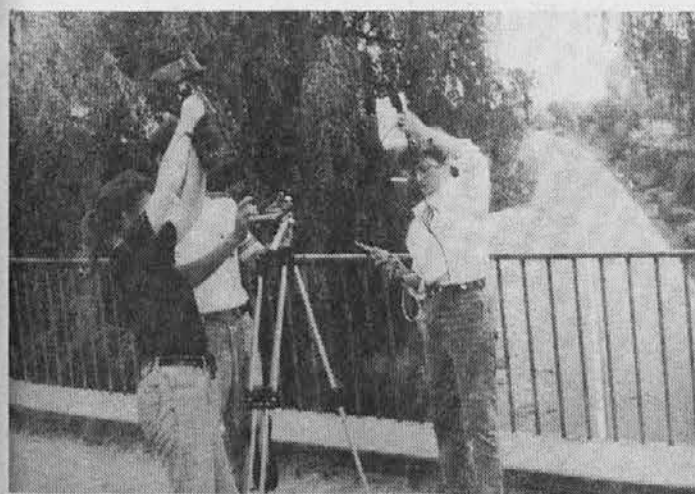
Ljudje pa so bili veseli. Ljubili so to svojo zemljo. Vedeli so, koliko lepote je v njej. Na zasneženem Triglavu so videli zaplatati svojo zastavo in želeli so, da tudi zanje v prihodnosti nastopi trenutek blagostanja, saj je znano, da slovenske roke znajo poprijeti za delo in iz male lepote sveta bi prav lahko ustvarile svojo zakonito domovino.

Črna čarovnica je vse to vedela. V zavetju noči je prevršala kasarne. Z žveplenim priokusom je šepetala: Zdaj! Vedela je, da je mladim fantom tesno pri srcu. Mladost ne mara sovraštva. Toda čarovnica je držala vse niti v rokah. Še enkrat je preletela kasarne, še enkrat je pregledala rezka navodila, še enkrat se je posmehljivo ozrla na speče hiše in zasikala: Zdaj vam bom dala vetra.

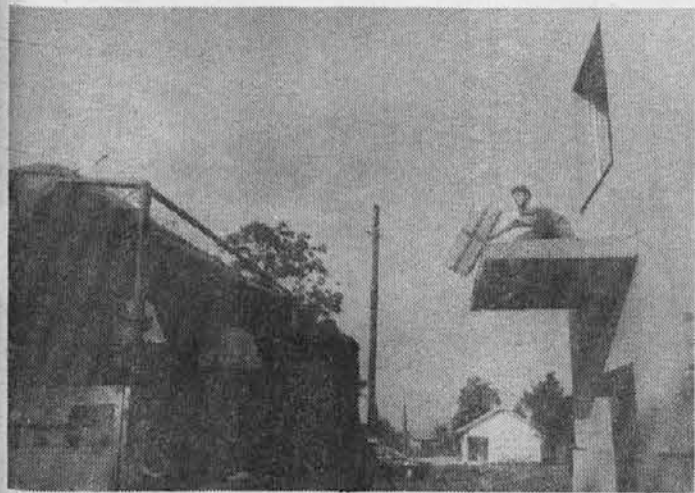
Potem je odprla vrata kasarn in spustila tanke na cesto.

Ni računala s pogumom in enotnostjo Slovencev. Spregledala je izrek: Kdor prime za meč, bo z mečem tudi pokončan.

Ali pa se ji ni zdelo vredno, da bi ga upoštevala.

Novinarska ekipa britanske televizije (BBC) med pripravami na snemanje.

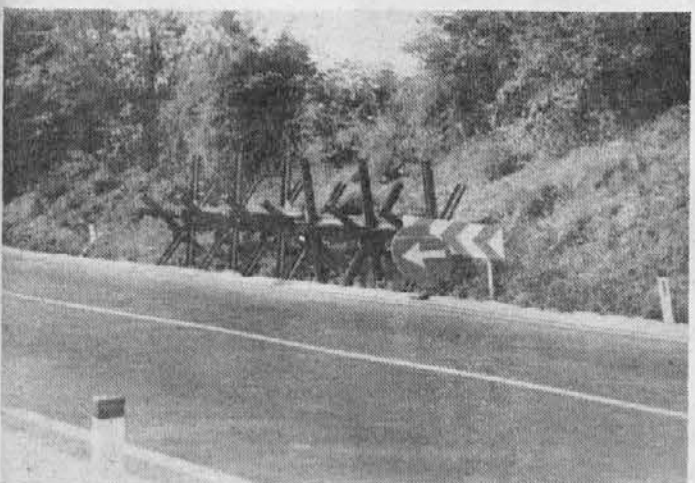
Pripadniki civilne zaščite skladiščijo dodatne količine zdravil v brežiški bolnišnici.

Blokada

3. julij 1991 okoli 16. ure popoldne - zadnji tank odhaja z obmejne točke

SLEDI VOJNE V PESKOVNIKU

Sobota, 20. julija 1991

Lepo in po dolgem času predvsem mirno sobotno dopoldne. V enem od večjih posavskih krajev, a bil bi lahko katerikoli, ljudje hitijo spet tako kot pred vojno na tržnico, v mesnico, v samopostrežnico in k čevljarju. Pravzaprav le ni čisto tako, nekoliko manj avtomobilov je na ulicah in nekoliko manj ljudi je na pločnikih in celo po bifejih in gostilnah. Najbrž ne zato, ker je poletje in so na dopustih, vikendih in deželi, bolj verjetno je, da je vzrok v vse bolj praznih denarnicah, ker je tudi vse več Posavcev brez dela in tudi zato, ker nedavno z zadnjimi gotovinskimi prihranki nakupljene zaloge osnovnih živil zadoščajo za daljši čas.

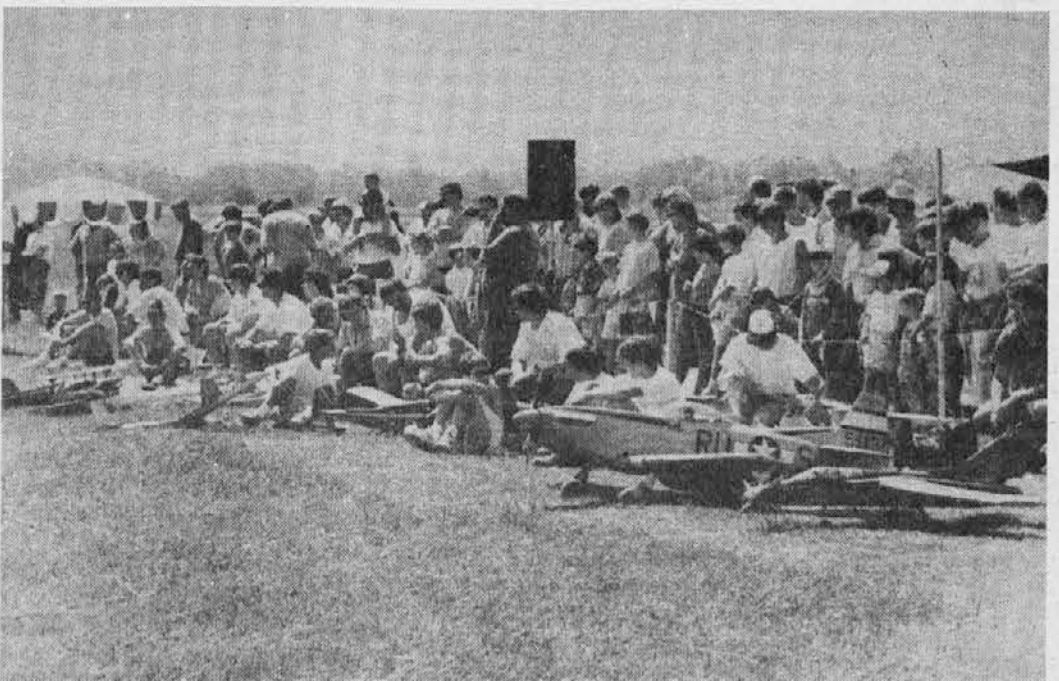
Po enajsti uri se kraj počasi prazni, vse topleje je in iz stanovanj začne dišati po mladem, prazenem krompirju. Na bližnjem igrišču pred stanovanjskimi bloki se veselo igrajo otroci: spuščajo se po toboganu, rišejo po asfaltu, skačejo preko vrvice, največ pa jih je v peskovniku. Mimo je pravkar prišla skupina večjih fantov s črnimi plastičnimi avtomatskimi puškami, eden pa je nosil tudi igračko pištolo. Tako "oboroženi" ženejo mlajšega dečka z rokami v zraku in kričijo nanj. Ostali navijajo, za našo, slovensko vojsko.

Takrat nekako, ko je "vzdušje" na višku, se od nekod izza streh oglasi sirena. Za trenutek, delček trenutka, postanejo mlada telesa živi kipi. Takoj nato začnejo eni gledati proti nebu, drugi spet proti balkonom svojih stanovanj. Najmlajši stečejo proti domu. Vmes pa je slišati klice: Avioni! Vojna! Bežimo! Spet napadajo!

"Orožje" obleži v pesku. Vsi se zberejo okoli dveh mamic, ki jim razlagata, da vsako soboto opoldan preizkušajo alarmni sistem. "Čudno", pravi eden izmed dečkov nejeverno, "pred vojno tega nikoli nisem slišal!"

Tako je to. Povsod po Posavju so ostale sledi vojne. Na cestah, na njivah, v vinogradih, na drevcesih, na tovarnjakih in na strehah, za tekočimi trakovi in v delavnicah, v dvoranh in obratovalnicah. Teško jih bo odpraviti, a najbrž bo najtežje izbrisati tiste v peskovnikih...

□ S. Mavsar

SKICE IZ DNEVNIKA VOJNEGA DOPISNIKA

piše: Goran Rovar

Ko sem pred časom – ob odhodu kolega Janeza Pezlja za tiskovnega predstavnika slovenske vlade – prevzel tudi novomeško TV dopisništvo, je SRŽ zapisal, da bom kmalu prevzel tudi naloge vojnega dopisnika. Poročal naj bi iz krajine, Bele in Suhe. Takrat niti v sanjah nisem pomislil, da bi se to res utegnilo zgoditi, čeprav sem že pred razglasitvijo samostojne Slovenije večkrat poročal o vojaških zadevah, a šlo je zgolj za premike letalskih enot, prihod vojakov in podobno.

Sreda, 26. junija

OSVOBODILI SO SLOVENIJO

Ob razglasitvi suverenosti sem bolj kot praznično vzdušje, ki naj bi ob tem vladalo, spremljal pristajanje in vzletanje letal na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki. Tega dne je bil zračni promet še posebej gost, saj je po mojih opažanjih prispelo deset helikopterjev, osem vojaških transportnih letal ter celo eno civilno letalo. Obiskal sem tudi štab TO, vendar mi niso povedali nič konkretnega, dali so mi le slutiti, da se nekaj pripravlja. Zvečer sem spet dežural ob telefonu, potem pa sem se le odpravil do Trga Matije Gubca v Krškem, kjer je sicer bilo nekaj ljudi, vendar kakšnega posebnega veselja ni bilo opaziti. Na poti do Brežic, sem videl skupino ljudi, ki je pred trgovino v Dolenji vasi očitno prepevala, v Šentlenu pa je kres, ki so ga zakurili v čast razglasitve, že počasi ugašal. Brežice so bile okrašene z zastavami, lipa pred Rokovo cerkvijo pa je samevala. Na brežiški tržnici je bilo precej bolj živahno. Glasba je bila glasna, pijača je tekla na veliko, še posebej pri tistih omizjih, kjer so imeli nekakšne bone. Prevladovali so predvsem mladi, bilo pa je tudi precej lokalnih političnih veljakov ter morda kar preveč teritorialcev, medtem ko miličnikov skoraj ni bilo videti. Teritorialci so se obnašali, kot da so pravkar osvobodili Slovenijo. Ponosno so hodili med svojimi meščani, razkazovali orožje, sploh se mi je vse skupaj zdelo kot veselica po dobljeni bitki. Takrat seveda nisem slutil, da se bo bitka šele začela. Tako sem tudi sam ostal nekoliko dlje, kot sem sprva nameraval. Domov sem prišel okoli poldruge ure zjutraj.

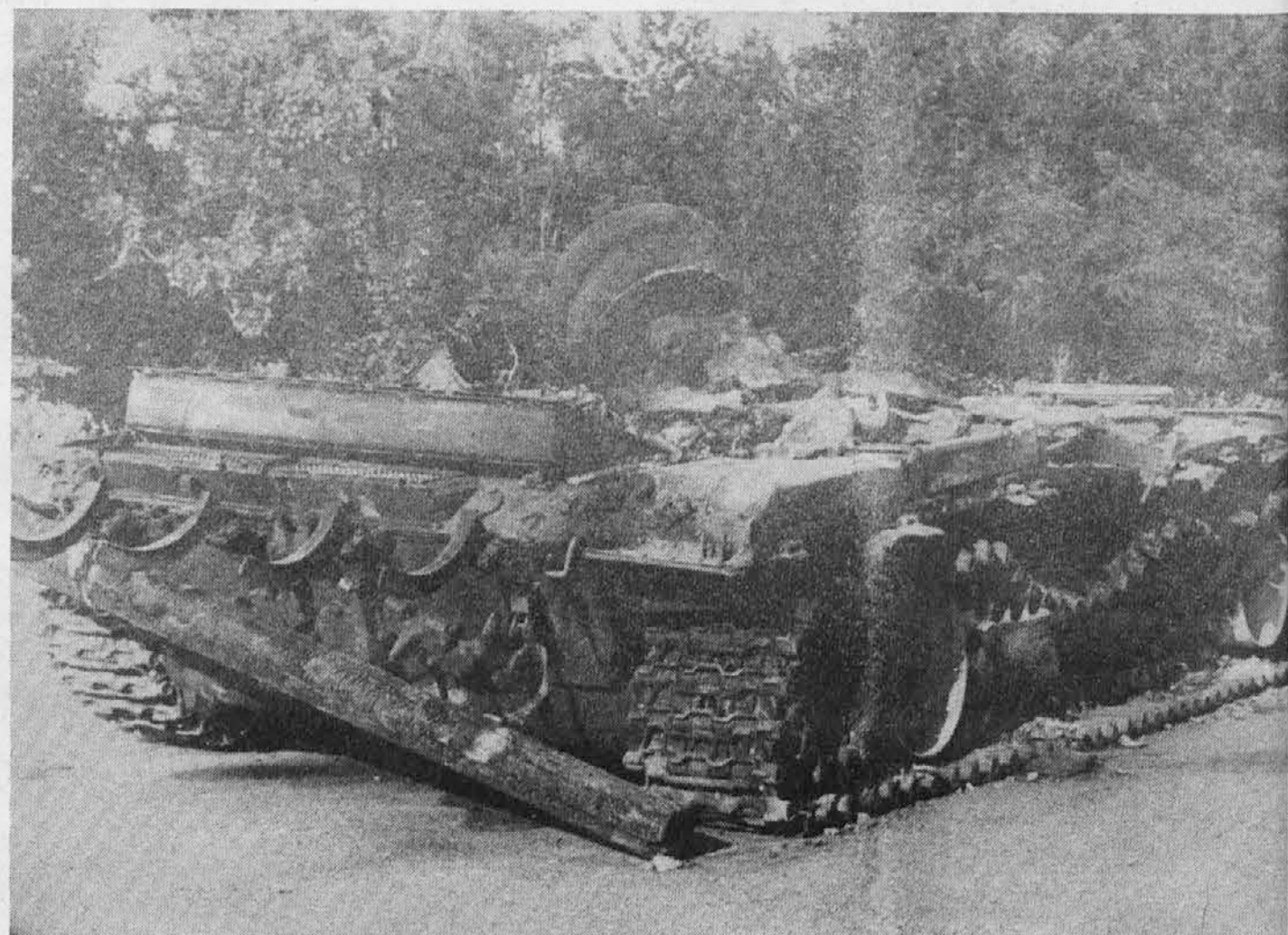
Četrtek, 27. junija

PADLI SO PRVI STRELI

Zdela se mi je, da sem pravkar legel, ko sem zaslislal telefon. Bil je moj urednik, ki me je nekaj pred šestimi urami dvignil iz postelje, češ, kako to, da sem doma, ko pa se pri Novem mestu streljajo. Preveril sem na policiji, potem pa sem že slislal poročilo studia D o tem, kar naj bi se zgodilo v vasi Poganci. Takoj sem poklical snemalca Mirka, ki pa je medtem že odhitel k meni. Javil sem redakciji in že sva krenila proti Novemu mestu. Na mostu v Ločni vasi je videla barikado vozil, ki je preprečevala dohod do centra, zato sva šla po bližnjici mimo tiskarne do centra in takoj na UNZ. Tu smo se dogovorili, da naju miličniki s svojimi vozili prepelejo do blokade v vasi Poganci, dlje pa tako ali tako ni bilo dovoljeno. Na blokadi je bilo precej teritorialcev ter nekaj novomeških novinarjev. Ko sva se s snemalcem hotela peš približati koloni oklepnih vozil, ki je ponoči prispela iz Karlovca, so naju teritorialci grobo ustavili in naju niso pustili naprej, češ, da je že dovolj napeto in naj nikar še midva ne povzročava problemov. Po jutranjem streljanju so namreč odpeljali enega oficirja JA v novomeško bolnišnico, trije vojaki, ki so ga spremljali, pa se potem niso več hoteli vrniti v enoto. Pogajanja so trajala že precej časa, naša oddaja pa je bila spet ob desetih. Zato sva posnela pred blokado kratko poročilo in se s policijskim vozilom vrnila na novomeški UNZ. Tam sva se dogovorila, da nam bodo milič-

niki poskušali spraviti kaseto v Ljubljano, saj je bil ves promet na avtocesti že zaustavljen. Ker je bilo medtem dogovorjeno, da bodo zaradi bližine naselja in novomeške kasarne, iz katere bi utegnili priti na pomoč, spustili kolono naprej, sva se z Mirkom odpravila k blokadi ob mostu čez Krko, kjer sva čakala na prihod kolone. Vendar se pogajanja še vedno niso končala, zato sem iz Pionirjevega biroja poslal v Ljubljano telefonsko poročilo, nato pa sva se odpravila do Pogancev. Iz vojašnice so vojakom pripeljali zajtrk. Peš sem odšel do zaustavljene kolone, ki takrat ni zgedala nič kaj nevarno, pogovarjal sem se tudi z vojaškim policajem. Nato sem se vrnil do blokade teritorialcev in opazil, da že spuščajo nekatera osebna vozila mimo kolone. Zato sem sedel v avto, Mirko je pripravil kamero in že sva se peljala mimo vojaških oklepnikov, kamionov, na koncu obrnila in jih še enkrat posnela iz avta. Opazili so naju prepozno, posnela sva jih, preden so nadrejeni ukrepali. Kmalu zatem je bilo slišati, da bo kolona krenila naprej do magistralne ceste Zagreb – Ljubljana, vendar so nas odgnali in nam prepovedali snemanje. Kolono sva zato pričakala na vstopu v Novo mesto, posnela njen prihod, potem pred njo peljala čez most, kjer sva jih v križišču spet čakala. Tam je prišla tudi ekipa angleške televizije, ki se očitno ni zavedala, kaj se dogaja, zato so nama sledili, ko sva v vožnji do odcepa v Mačkovicu prehitela vojaška vozila in jih seveda vseskozi snemala.

Na odcepu sva jih pustila mimo in jih na avtomobilski cesti proti Ljubljani še enkrat prehitela. Zatem sva že zagledala nepregledno kolono vozil, ki je bila zaustavljena na klancu. Prebila sva se mimo njih do drugega odcepa za Novo mesto, kjer je bila blokada iz tovornjakov, miličniki pa so naju ustavili in vrnilo nazaj. Jasno nama je bilo, da tu vojska ne bo mogla naprej, zato sva se po gozdni poti prebila do blokade, potem na magistralno cesto, kjer so nama miličniki povedali, da je cesta na večjih mestih zablokirana. To nama je potrdil tudi Niko Kupec iz Grafike, ki se je zaman skušal prebiti do Ljubljane. Ker sva bila odločena, da poskusiva priti v Ljubljano, nama je dal fotolite za tiskanje karlovskega časopisa v Ljudski pravici. Odpravila sva se po stranskih poteh, ki tudi niso bile vse prevozne, zato sva se večkrat vračala. Kljub temu sva se po dobrih dveh urah prebila do Ljubljane, in sicer deset minut pred začetkom oddaje. Na TV je bila prava kremenjava. Rekli so mi, naj napravim prispevek za oddajo ob 15. uri, zato sem začel sestavljati tekst in montirati prispevek v montirnici. Nenadoma sem s hodnika zaslišal svoj glas. Šele ob pol dveh so namreč objavili moje poročilo, ki sem ga poslal po telefonu ob devetih uri zjutraj. Res profesionalno, ni kaj. V jezi sem dokončal montažo prispevka. Mirka so klicali, naj greva v tiskarno in odpeljeva nazaj v Novo mesto tudi časopis Profit. Zato sva se oglasila ponovno v Ljudski pravici in po krajšem čakalnju naložila 2300 izvodov v stoenko ter se odpeljala nazaj proti Novemu mestu. Vendar ni šlo daleč. Ceste so bile polne. Nekako sva se le prebila do odcepa za Kočevje, od tam naprej niso pustili nikogar. Z izgovorom, da greva le nekaj kilometrov daleč, sva odpeljala na lokalno cesto, a spet le do prve zapore, se nato prebijala po neznanih poteh in kolovozih, tako da sva v Šmarju-Sap spet prišla na avtocesto. Zapeljala sva nanjo kljub znakom, ki so

to prepovedovali. Že pred klancem na Medvedjeku, za njegovo ime sem takrat prvič slislal, sva naletela na kolono tovornjakov, peljala sva mimo in prišla do parkirnega prostora pri Velikem Gabru. Nato sva se peš povzpela na bližnji nadvoz. Srečala sva domačina, ki se je ukvarjal s svojo napravo za obrambo proti toči in ga v šali povprašala, če se pripravlja, da nas bo z raketi za točo branil. Kaj je odgovoril, se ne spominjam več, vem le, da nama je pokazal pot, po kateri sva najlažje prišla do nadvoza. Kasneje sva izvedela, da je bil to 58-letni Anton Kotar, ki so ga dan kasneje avionski izstrelki ubili, zažgali njegov hlev in kozolec, ob tem pa je zgorelo tudi njegovo truplo. Z nadvoza sva posnela kolono vozil, obenem pa izvedela, da je na drugi strani kolona vojaških vozil. Takoj sva se spustila z mostu in se med tovornjaki prebila na drugo stran ceste in nato po travniku in poljski poti prišla do nadvoza, od tu sva nadaljevala vožnjo do naslednjega mostu, kjer so naju ustavili teritorialci. Most je bil namreč poln eksploziva, ravno tako cesta pod njim z obeh strani. Bilo nama je neprijetno, a sva kljub temu tudi to posnela, nato pa zavila na kolo, ki pelje proti bližnjim hišam. Od tu sva imela kot na dlani kolono oklepnikov, ki se je očitno prebila iz Mačkoveca. Spet so se začela pogajanja med vojsko in teritorialci, ki so zasedli položaje na obeh straneh ceste. Kmalu sta prišla reporterja studia D, nato pa še TV ekipa munchenskega Tele 5. Ozračje je bilo napeto, čeprav se teritorialci, ki so se opogumljali s pivom, tega najbrž niso povsem zavedali. Vedel sem namreč, da vojaške kolone ne smejo spustiti naprej, in tudi, da vojska ne bo kar tako odnehala. Preostal je torej le boj, zato je bilo le vprašanje časa, kdaj bo do tega prišlo. V Velikem Gabru sva preživela kar nekaj časa. Medtem sem se dvakrat javil v redakcijo in iz bližnje hiše poslal poročilo o pogajanjih. Med snemanjem so vse snemalce, razen nemške ekipe, nagnali z megafonom. Ker se je začelo mračiti in ni bilo videti večjih priprav na boj, sva odšla po stranskih poteh v Novo mesto, od koder sem se javil v uredništvo, prav tako pa izvedel od krške UNZ, da je vojska zasedla 5. mejno kontrolno točko na Obrežju in da gre proti Dobovi. Ko sva oddala Profit, sva odšla proti Posavju in se še zadnji trenutek peljala skozi Mostec, kjer so se iz avtobusa izkrcavali teritorialci, z

avtobusom pa so nato zaprli cesto. V Dobovi je bilo polno ljudi, od katerih sva zvedela, da je prišlo do streljanja in da so nekoga ubili. V tem času so se v daljavi slišale eksplozije, teritorialci naj bi napadli letališče v Cerkljah. Iz bližnje hiše sem nato poskušal telefonirati, a nama ni uspelo niti iz železniške postaje, zato sva odšla k staremu radijske dopisnice Irene Majce. Tudi tu je bilo zaman, napoliti so naju skozi vas in po velikih težavah sva prišla v Brežice. Pred štabom TO sem srečal zdravnika, ki je povedal, da je v Rigoncah padel en pripadnik TO, drugi pa je bil težje ranjen. Presunjena ob tej informaciji sva se odpravila do hiše Vlada Podgorška, dopisnika Dela, kjer nama je naposled uspelo javiti se in oddati poročilo, nakar sva odšla domov. Pozno v noč sem spremljal TV in gledal, kaj se je dogajalo minuli dan ter stalno klicaril naokoli. Potem sem s težavo in zaradi utrujenosti le zaspal. Za mano je bil prvi dan vojne.

Petek, 28. junija OGNJENI KRST

Ko sem po nekaj urah spanja zjutraj poklical naokoli, sem zvedel, da ni

kaj posebno novega, le na Medvedjeku so vsak čas pričakovali boje. Poklical sem Mirka, s katerim sva se že zgodaj odpeljala skozi globoko in Kapele do Dobove. Ob železniški postaji se je utaborilo nekaj vojaških vozil. Ko so mi na postaji potrdili, da mirujejo, sva začela snemati. Takoj se nama je približal eden od vojakov in dejal, naj tega ne počneva. Skušala sva mu dopovedati, da le opravljava svoje delo, nakar je prišel še oficir, tako da sva vsaj na videz odnehala. Zatem sva odšla na postajo in v senci tamkajšnjega grmičevja posnela še nekaj kadrov, nato pa se odpeljala skozi Dobovo do vasi Rigonce, kjer je bil dan poprej ubit Jernej Molan.

Sledov o tem ni bilo videti, na poti nazaj sva se pogovarjala z domačini, ki pa nama niso vedeli kaj dosti povedati. Le to, da je bilo ponoči na tem območju več vojaških vozil, ki so prišla celo do vasi Loče, potem pa so se zjutraj odpeljala proti Zagrebu. Po obvoznih sva se prebila do Brežic, mimo blokade na mostu, šla na avtocesto do Prilip. Tu sva posnela avtobus, ki se je ponoči zaletel v kolono tovornjakov v blokadi, k sreči je bilo nekaj nemških turistov le ranjenih. S ceste pa sta zaradi blokade zletela tudi dva to-

vornjaka, eden prazen, drugi poln kumaric in paprik. Takoj zatem sva se vrnila do Čateža in potem po stari cesti skozi Prilipe, mimo Mokric do Obrežja, kjer sva že zagledala oklepnike ob glavni cesti, ki so zasedli MKT. Šla sva na bližnji nadvoz, od koder sva posnela okupatorsko vojsko, ki je poleg ceste zasedla tudi bližnje njive, nato pa se peljala proti Bregani in po magistralni cesti proti Sloveniji. Iz avtomobila sva posnela tablo z napisom Republika Slovenija, ki je ostala na svojem mestu. Vojsko, ki je zasedla to področje in slovensko zastavo, ki je malo pred tem zaplapolala na nadvozu v posmeh jugoslovanski zastavi, ki so jo vojaki izobesili na anteno vojaškega transporterja. Nato sva se vrnila v Brežice na železniško postajo, kjer sva oddala posneti material nekemu dekletu, ki je obljubilo, da ga bo spravilo do RTV. Iz blagovnega skladišča sem oddal poročilo po telefonu, nato sva se odpravila proti Gorjancem, od koder sva posnela letališče v Cerkljah, kjer pa je bilo vse mirno. Spetoma sva se ustavila še v Krški vasi, kjer pa sta nas v nizkem letu preletela dva orla. Zvedela sva tudi, da se je na Medvedjeku začel boj. Takoj sva sedla v avto in se odpeljala do Novega mesta. Tam sva po radiu slišala, da so letala napadla letališče na Brniku. Štela sva minute, ko bova slišala, da sta tudi orla, ki sva jih malo prej slišala, odrgla svoj bojni tovor. To se ni zgodilo, pač pa sva kmalu izvedela, da sta napadla kolono tovornjakov na Medvedjeku. V Novem mestu je bilo precej panike, pričakovati je bilo, da se bo vojska skušala prebiti iz kasarne, zato so se teritorialci vkopali. Ob snemanju, ta čas je bil dan tudi alarm za zračni napad, so se na naju spravili teritorialci z lopatami, češ, da jih ne smeva snemati. Bili so preplašeni, zato se raje nisva prepirla in jih preprečevala, ampak sva odšla naprej. Kmalu so naju ustavili miličniki, naju legitimirali, nato spustili dalje. V tem času so nad nama preleteli v nizkem letu štirje jastrebi, ki pa jih zaradi hitrosti nisva uspela posneti. Zato sva nadaljevala do Trebnjega. Na odcepu za Trebnje sva srečala novinarja Janeza Pavlina, ki nama je svetoval naj ne nosiva glave na prodaj. Na Medvedjeku je bilo namreč zelo vroče, vojska pa je streljala celo na reševalna vozila, ki so pobirala ranjene teritorialce in civile. Odšla sva do železniške postaje, kjer sva oddala kaseto. Potem sva spet videla nad Trebnjem v smeri

Veliki Gaber

proti Medvedjku prelet štirih letal. Ta so se čez nekaj časa vrnila, krožila nekaj časa nad Novim mestom, dve sta v smeri proti Mirni peči odvrgli dva predmeta. Pri tem se je dvignil dim, vendar kljub temu, da sva več kot uro skušala ugotoviti mesto padca, nama ga ni uspelo odkriti. Zato sva se vrnila do Trebnjega. Na odcepu je poleg mišičnikov stalo tudi nekaj reševalnih vozil. V razgovoru z njimi sva izvedela, da je vojska zaprosila za pomoč novomeško kasarno, od koder naj bi prišli po njihove ranjene in mrtve. Zato sva sklenila, da se bova skušala priključiti tej miroljubni koloni in kaj posneti, saj sva bila pre-

pričana, da je bitka končana. Potem se nam je pridružil še dopisnik Dela Marjan Bauer, ki je bil že dopoldne na bojišču. Po več kot polurnem čakanju je iz Novega mesta le prišel vojaški tovornjak, vendar z vojski brez sanitetnega osebja. Z avtomobilom sva kljub temu sledila temu vojaškemu vozilu in dvema rešilecema iz novomeške bolnišnice.

Mirko je vso pot snemal, nato smo z glavne zavili na stransko cesto in se približali koloni oklepnih vozil. Tam sva že opazila sledove letalskih in drugih napadov, oklepniki pa so bili vsaj na zunaj videti nepo-

škodovani. O bitki je pričalo tudi precej kosov uporabljene municije, ki je ležala po cesti in luknje na stranski cesti. Vozila pred nami so obrnila, tako sem storil tudi sam. Ker pa nisem želel ovirati reševalcev, sem službeni avto postavil med dve polomljeni drevesi, ki sta padli na cesto. Nato sem izstopil iz avtomobila, se malo razgledal, slišal vojake iz kasarne, ki so prosili, naj v tem času, ko so tukaj, ne streljajo. Potem sem dejal snemalcu naj že končno zleze iz avta, da bova prej kaj konkretnega posnela. To je opazil kapetan iz oklepnika, ki je začel kričati, da "nema snimanja". Nato je cinično dodal, da so naši

teritorialci "gadni" in da dobro streljajo. Videl sem, da so vojaki pripeljali tudi vodo. Nenadoma sem zagledal nad sabo dve točki, ki sta se nam približevali. Slišal sem le klic enega od starešin, naj vojska zapre pokrove na oklepnikih, potem pa se je z neba že zasvetilo. Videl sem za trenutek še ognjene strele, nato pa sem se že pognal v bližnje grmovje nad cesto in se skušal z rokami zadržati, da ne bi padel nazaj. Bil sem nemočen, saj bi nas lahko v takem položaju pobili kot pse. K sreči je padalo nekaj metrov nad nami. Kam točno, nisem poskušal niti ugotavljati, saj sem samo čakal, kdaj me bo kaj zadelo. Ko sta letali odleteli, sem skušal postaviti drevo, ki mi je zapiralo pot. Zakričal sem Mirku, da zbeži. Ta je res priletel v avto in že sva drvela proti Trebnjemu. Za nama se je spustil tudi kolega Bauer, naju prehitel, potem pa pred najinimi očmi zletel z makadamske ceste na travnik in izza ovinka spet pristal na cesti s povsem razbitim avtomobilom. Bilo je kot v filmu. Ustavila sva ob njem in mu dejala, naj gre naprej z nama, a je očitno še v šoku zatrdel, da je z njim vse v redu in da bo sam peljal naprej. Ker se ni dal prepričati, sva ga prisilila, da je šel iz avta in z nama proti Trebnjemu. Tam smo se spet ustavili pri mišičnikih, povedali, kaj smo doživeli in nadaljevali pot proti Novega mesta. Pred dopisništvom Dela sva odložila kolego, nato pa nadaljevala do bolnišnice, od koder sem naposled priključil uredništvu. V uredništvu mi sploh niso verjeli, kaj sem doživel, vendar pa so dejali, naj se pazim. Jezen sem odločil služalko, prijel za mikrofon in pred bolnišnico, kamor so pravkar pripeljali ranjene vojake z Medvedjke, napravil poročilo.

(se nadaljuje)

mala kulturna scena

Opus

prireditve

SVETLOBA V AVGUSTU

od 9. avgusta do 9. septembra
1991

KRŠKO, CKŽ 44

prodajna galerija
knjigarna
papirnica

Kladnika. Pri centralnem spomeniku NOV prav tako v Sevnici stoji poprsje narodnega heroja Alojza Kolmana - Maroka. Omeniti je treba tudi poprsje revolucionarja, univ. prof. dr. Mihajla Rostoharja, ki stoji pred univerzo v Ljubljani in v Spominskem gaju v Krškem.

Za obeleževanje poti in pomembnejših dogodkov Gorjanskega bataljona je zmodeliral tri reliefne plakete, ki ponazarjajo srečanje borcev Gorjanskega bataljona s hrvaškimi partizani, politično delo v NOV in ranjence. Zmodeliral je tudi tekst na plošči za spominsko obeležje na Polomu. Zname so tudi Štovičkove značke, ki jih je izdelal za mladinske brigade in razne priložitosti. Tudi za številne brigade iz NOV, kulturna društva, organizacije, občinske skupščine, spominska slavja je izdelal razne medalje in plakete, ki jih podeljujejo svojim zaslužnim članom in občanom ter raznim gostom.

Prav tako je mojster Štoviček izdelal več portretov slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jih šole podeljujejo kot bralne značke. Ob praznovanju štiristoletnice hrvaško - slovenskega kmečkega punta, ko smo v krški občini veličasno proslavili to obletnico, se je Vladimir Štoviček, kot vedno, angažiral z nami, kolikor so mu dopuščale moči. Za veliko pionirsko akcijo PO POTEH KMEČKIH UPOROV, ki je prerasla v širši slovenski prostor, je izdelal plaketo s portretom Matije Gubca. Nad deset tisoč Gubčevih značk so osvojili slovenski in hrvaški pionirji, njihovi mentorji pa so prejeli Gubčeve medalje.

Omenimo naj še nekaj Štovičkovih del: spominsko obeležje na Rudnem polju, kjer je velik Kardeljev portret, pritrjen na skali, trije reliefi velikega formata za spomenik na Pogonu 1979, relief narodnega heroja na pročelju Zadrúžnega doma v Bistrici ob Sotli, sodelovanje pri reliefih za spomenik NOB na Raki itd. Na fasadi prenovljene Valvasorjeve hiše v Krškem visi velik krški grb, eno izmed zadnjih Štovičkovih del. Za Delavski dom Edvard Kardelj Krško je izdelal portret tovariša Tita v velikem formatu...

Ob praznovanju 80-letnice rojstva je mojster Štoviček podaril Krškemu vsa svoja umetniška dela (nad 500 plaket, medalj in plastik), kakor tudi svoj atelje. Akademski kipar in medaljer Vladimir Štoviček je samostojno razstavljal svoja dela v Ljubljani, Mariboru, Celju, Brežicah, Krškem, Kostanjevici, Sevnici, Kranju, Trži-

ču, Žalcu... Zagrebu, Bjelovarju, Sisku, Titogradu, Vukovarju ter skupinsko v številnih drugih krajih širom po domovini.

Preko FIDEM je razstavljal svoja dela tudi na Dunaju, v Pragi, Bratislavi, Kolnu, Hagu, Helsinkih, Krakovu, Moskvi, Varšavi, Brnu, Bukarešti, Kairu, La Hayu, Rimu, Stocholmu, Madridu, Leningradu, Parizu, Budimpešti... Sodeloval je tudi na veliki reprezentativni razstavi Slikarstvo in kiparstvo narodov Jugoslavije, ki je v letih 1946 do 1948 ponesla prikaz naše umetnosti po Sovjetski zvezi, Češki in Poljski.

Dasiravno je opus Štovičkovega ustvarjalnega dela izreden in predstavlja nadvse pomemben delež, zlasti na področju medaljerstva v Jugoslaviji, je ostal vse življenje zelo skromen. Nikoli se ni rnil v ospredje, ampak je tiho ustvarjal. Da je Štoviček resnično velik umetnik, potrjujejo njegova dela, ki so razstavljena skoraj v vseh metropolah Evrope in tudi zunaj nje. Mojster Štoviček je bil vse življenje zelo ustvarjalen. Še v 93. letu, ko so se mu iztekale zadnje ure življenja je imel težave z očmi in s prekrvavitvijo rok. Njegov delovni dan je vsakokrat trajal od zore do mraka, pogostokrat je delal tudi ob sobotah in nedeljah.

Za svoje umetniško delo je prejel Trdinovo nagrado, Častno priznanje z medaljo Janeza Vajkarda Valvasorja, dve Titovi odlikovanji in razne nagrade in priznanja še v času študija v Pragi in pozneje v Parizu. O mojstru Štovičku je zapisal umetnostni kritik Janez Messesnel tudi tole: Danes je mojster Štoviček naš edini izraziti (mojster) medaljer in če zanemarja eksperiment in stilizacijo v smislu funkcionalnih in konstruktivnih novosti ali ekspresionističnega nazora, potem je to pogojeno z zvestobo nalogi, ki jo pojmuje predvsem kot funkcionalni odziv potrebam. Spričo življenjske in umetniške poti, ki jo je prešel, spričo izkušenj, ki jih je na tej poti nabral in spričo znanja, ki prehaja

v mojstrstvo, mu v tem lahko samo pritrđimo.... Da je doživel visoko starost, 93 let, in da je lahko vse življenje ustvarjal enkratna umetniška dela, ima precej zaslug tudi njegova žena Milica, ki je lepo skrbela zanj, ga bodrila pri njegovem delu in mu vedno zvesto stala ob strani.

□ Slavko Smerdel

Spomin na Vladimirja Štovička

UMETNIK, KI JE VROČE LJUBIL ŽIVLJENJE

26. junija je minilo 95 let, odkar je stekla zibelka akademskemu kiparju in medaljerju Vladimiru Štovičku, spoštovanemu in priznanemu od vseh, ki so jim lepota, dobrota in resnica večni ideal človeka, kot je zapisal Tone Gošnik ob mojstrovih 75-letnici rojstva.

Akademski kipar in medaljer Vladimir Štoviček se je rodil 26. junija 1896. leta v Boštanju pri Sevnici. Študiral je na ljubljanski Umetnostno - obrtni šoli in na Umetnostni akademiji v Pragi, kjer je 1923. leta diplomiral z odličnim uspehom. Po končanem študiju kiparstva pri prof. Janu Stursi in Otokarju Španjelu se je še pri slednjem specializiral za medeljarstvo. Že v času študija je dobival številna priznanja za umetniško delo, med katerimi naj omenimo le Častno priznanje Akademije, Suchardovo nagrado, nagrado mesta Prage in pa nagrado ameriških Čehov. Od tod je odšel na izpopolnjevanje v Firence in 1923. leta v Pariz, kjer je izgradil svoj umetniški izraz. Spočetka je samostojno kipuril v ateljeju Bourg La Reine-u, nato pa se je v Parizu zaposlil v veliki kamnoseški delavnici, med drugim je izklesal Alžalsko Madono, v službi pri kiparju Raymondu Delanarreyu pa se je izpopolnil v reliefni in modelarski pa tudi v portretni plastiki in pomagal celo pri izdelavi Lessepsovega spomenika. S francosko nagrado za plastiko in s priznanjem za plakete se je 1931. leta vrnil v domovino. Na razstavi v Ljubljani, s katero se je 1925. leta skupaj s prijateljem Jarom Hilbertom prvič predstavil slovenskemu občinstvu, je doživel prva priznanja tudi v svoji domovini.

Ves čas svojega umetniškega delovanja v domovini je živel mojster Štoviček v tesni zvezi z ljudmi bližnje in daljne okolice. Pred zadnjo vojno je bilo njegovo umetniško delo bolj navezano na Krško in Zagreb kakor na Ljubljano. Bolj je bil poznan med zagrebškimi numizmatiki in zbiralci in šele po osvoboditvi je delal tudi za Ljubljano pomembna naročila.

Njegove umetniške stvaritve v stari Jugoslaviji kažejo, da je večkrat upodabljal prav preprostega in izmučenega človeka (BREZPOSELNI), njegovo siromaštvo in izmučene postave. Zato lahko trdimo, da je Štoviček s takšnim načinom upodabljanja jasno prikazal svojo pripadnost naprednim krogom in se tako s svojim načinom delovanja vključil v borbo za pravice revnih in zaslužjenih ljudi.

Leta 1941, ko je okupator prav z območja, kjer je živel Štoviček, izginal v Srbijo in Nemčijo množico nedolžnih Slovencev, se je umetnik z vso silo lotil upodabljanja teh tragičnih dogodkov. Delal je skice in oblikoval reliefe, na katerih je prikazoval grozodejstva Nemcev. Svoje nacionalne privrženosti in svojega likovnega izražanja ni skrival, zato je njegovo početje kmalu prišlo na uho gestapu. Ni dosti manjkalo, pa bi ga le-ti zaradi njegovega delovanja ustrelili. Ob vsem tem je mojster še našel toliko poguma, da je skice in negativne skrtil, sicer bi jih gestapo uničil, pred njim pa je uničil le odlitke (dvojnike). Prav ti dokumenti imajo danes neprecenljivo zgodovinsko vrednost, saj so avtentični in nastajali so v času, ko je slovenski narod preživljal svojo najtežjo preizkušnjo.

Izmed omenjenih del je gotovo najpomembnejša plastika Narodi Jugoslavije v borbi za svobodo. To delo v velikem formatu, ki prikazuje izgnance, borbo in vrnitev, krasi pročelje Osnovne šole Adam Bohorič, Brestanica, v miniaturi velikosti pa je bilo podeljeno 1974. leta

španskim ženam in 1974. leta tovarišu Titu, ko je polagal temeljni kamen za jedrsko elektrarno v Krškem. Mojster Štoviček je tudi ves povojni čas vestno upodabljal prizadevanja naših narodov za na-

Božidar Jakac: Vladimir Štoviček

predek in boljše življenje. Znani so spomeniki, ki so jih snovali arhitekti Plečnik, Kobe in Filipič ter mojster Štoviček: relief Primoža Trubarja na Rašici, junaki osvobodilnega boja v Radečah. Prvi krški borec v Krškem, rušenje prometnih komunikacij na Slovenskem - Pogonik pri Litiji 1979. Muzeja revolucije v Celju in Novem mestu hranita vrsto portretnih plaket padlih in še živečih narodnih herojev in državnikov (nad 50 plaket narodnih herojev) ter nekaj več vidnejših partizanskih borecev, aktivistov, politikov in drugih. S področja kulturnega življenja: Prešeren, Aškerc, Plečnik, Finžgar... Grafenauer, Rostohar, Jakac, Vidmar, Ladko Korošec, Župančič, Puškin, Ramovš, Sovre, Mencinger, Cankar, Pleteršnik, Gaspari, Simon Jenko,

Prežihov Voranc, dr. Edgar Leopold Lavov, G. Krklec, Trubar, Slovenski oktet ter številni slovenski in drugi kulturni delavci, ki so zaživel na njegovih plaketah in medaljah (nad 200 portretov). Pročelje celjskega gledališča krasi figuralni TIPANON. Ob 60-letnici svojega življenja je podaril Krškemu monumentalni spomenik Janeza Vajkarda Valvasorja. Omenimo naj izjemno umetniško stvaritev, ki povečuje našo borbo - deset portretov Prvih krških borecev, ki so bili zaradi izdajstva zajeti in ustreljeni 30. julija 1941. leta. Ti portreti, ki so pritrjeni na posebnih stebrih, tvorijo enega najlepših spomenikov pri nas. Spomenik stoji pri osnovi šoli v Krškem. Pred osnovno šolo v Sevnici stoji poprsje ustreljenega talca Sava

DUDA IN STEKLENIČKA PRI TREH LETIH

Draga gospa psihologinja
mag. Zdenka Zalokar Divjak

Redno prebiram vaše odgovore v tej reviji in so mi zelo všeč. Tudi sama imam problem z otrokom, ki ga ne znam sama rešiti, pa vas prosim za pomoč. Doma imam tri leta staro hčerko. Lahko napišem, da je zdrava in da z njo ni nobenih problemov, ker je tiha in mirna. Ne moremo pa je odvaditi dudu in stekleničke. Poskusili smo že vse mogoče pa ni nič uspelo. Obljubili smo ji nagrade, celo po ritki jih je že dobila. Obljubi sicer, potem pa tako joče in prosi, da popustim. Mož pravi, da sem v vzgoji preveč popustljiva, mene pa srce boli, če otrok joče. Ker se zelo bojim za zobke (spredaj so čudno rjave barve), vas prosim še za vaše mnenje.

Hvaležna bralka z Dolenjskega

Obdobje tretjega leta je v razvoju predšolskega obdobja zelo pomembno in v marsičem tudi prelomno. Osnovna značilnost tega obdobja je intenziven razvoj govora, ki sledi intenzivnemu razvoju hoje. Nadalje mora otrok v tem obdobju osvojiti higienske navade. Izrazito se razvija otrokova samozavest, ki se kaže v zelo znani otrokovi irmi, ko je najpogostejši otrokov odgovor "ne bom". V igri si vedno bolj iščejo vrstnike in partnerje za igro, tako da je za harmoničen socialni razvoj družba vrstnikov nepogrešljiva. Triletniki so tudi zelo oprezní in se radi držijo mamic za krilo, kar prav tako sodi k tej razvojni stopnji počasnega osamosvajanja.

Ker stopa otrok v novo razvojno obdobje samostojnosti in intenzivnega govornega razvoja, mu moramo tudi pomagati, oziroma ustvariti pogoje, da bo lahko temu tudi sledil. Vsako obdobje zahteva višjo stopnjo duševnega in telesnega razvoja, zato je prav, da vemo, kaj je za vsako stopnjo primerno. Duda in steklenička pri treh letih ne prispevata več k nadaljnjemu zdravemu razvoju otroka. Za dojenčka je povsem normalno, da sesa. Starejši otrok pa se mora naučiti pravilno požirati in to brez sesanja. Nekateri otroci ohranijo refleks sesanja in sesajo hrano, preden jo pogoltnjejo. Posledice se seveda kažejo na zobovju. Tako, kot je priporočljivo dobiti najkasneje do šestega meseca, ker potem materino mleko več ne zadošča in mora otrok ob koncu prvega leta že uporabljati žličko, piti iz skodelice, hrana pa postaja vse pestrejša in gostejša, je zadosti, če se otrok hrani po steklenički do dveh let. Steklenička je kasneje le še razvada, da se otrok z njo pokrklja, s tem pa seveda uničuje zobe. Namesto crkljanja s stekleničko se raje posvetimo otroku med obrokom in po njem. Velikokrat starši tudi tožijo, da otrok slabo je. Če se želodec napolni z benkom ali čajem, je seveda poln in daje občutek sitosti. Podobno je z dudo. Duda je seveda zlata vredna v prvem obdobju, ko otroci potrebujejo sesanje in veliko pestovanja. Od drugega leta naprej pa je potrebno otroku nuditi zapolnitve ob starejših in vrstnikih in dudu izgubi svojo funkcijo. Negativne posledice se pokažejo na zobovju (značilna odprtina med zgornjimi in spodnjimi zobmi) in ko začne jeziček uhajati skozi to odprtino, se glasovi ne morejo pravilno razvijati. Ob sistematičnih pregledih triletnih otrok dobijo starši tudi natančna pojasnila logopedinje glede škodljivosti dude za razvoj govora.

In nazadnje – kako odvaditi? Pri vprašanih vzgoje moramo najprej starši dojeti, kaj je za otroka zdravo in kaj ne. Ko to dojamemo, je stvar nas samih, da odločitev še udejanimo. Triletne otroke je zelo enostavno pripraviti, da nam verjamejo, da dudu ni več, ali da jih pripravimo, da celo sami dajo dudo ali stekleničko kakšnemu dojenčku, saj oni so že "veliki", kajne!

Nagrade in kazni v takšnih primerih niso vzgojne, ker otrok ni nič zagrešil. Tudi obljube pri triletnih otrocih ne gre jemati zares, saj je njihov nivo razmišljanja povsem drugačen od našega. Triletniki dojemajo z vsemi čutili in čustvi in zato prikimajo in odkimajo temu, kar si mi želimo. Po mojih izkušnjah je pri vseh starših (in starih starših), ki so se soglasno odločili "proti" dudi in steklenički, ta način tudi uspel.

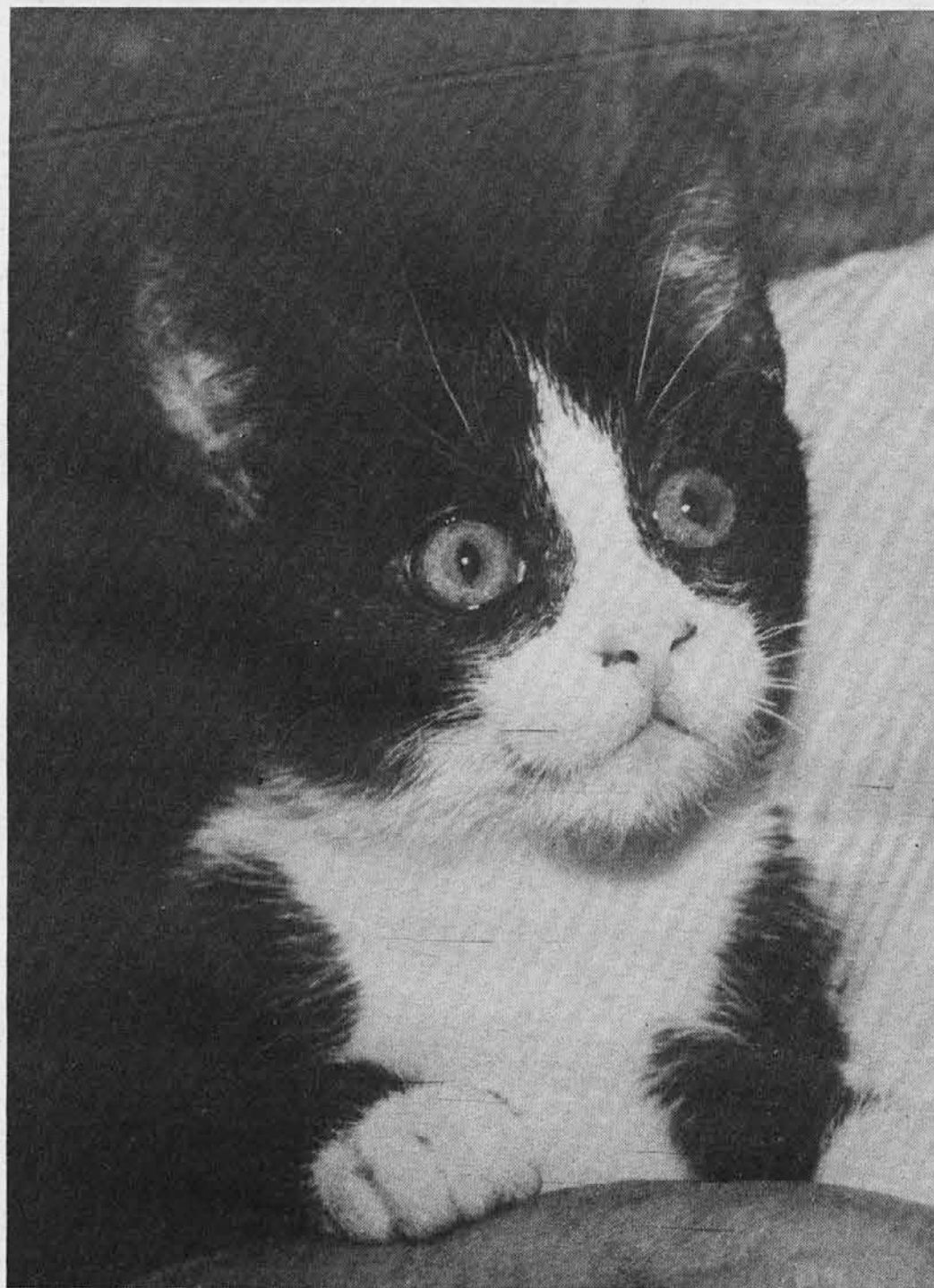
Trgovina "TANJA"

z mešaním in tehničnim blagom
Drnovo 75, 68273 Leskovec pri Krškem
tel.: 0608/32-947

Nudimo vam konfekcijo, metražno blago, otroško, žensko in moško perilo, trenirke, obutev, cikle Kopitarne Sevnica, kozmetiko in drugo blago.

NOVO PRI NAS: Sedaj prodajamo tudi prehrabene artikle, brezalkoholne in alkoholne pijače po zelo ugodnih cenah. Pri nakupu nad 1.000,00 din z odrezkom iz časopisa SRŽ 10 % popust
Tudi pri nas lahko kupite "SRŽ".

Delovni čas: vsak dan od 8.00 – 13.00 in od 15.00 – 19.00 v soboto od 8.00-13.00

ODMEVI S HRIBOV

O dejavnosti PD Videm smo poročali že v prejšnji številki časopisa SRŽ, danes pa bi radi spregovorili še o izdajanju revije ODMEVI S HRIBOV.

Prav te dni je PD Videm izdalo že četrto številko. V njej so objavljeni sestavki: O kresi se dan obesi, Pritrskovanje na Slovenskem. Kako poznamo naše mesto. Lik planinca. Pohod na stol. Pot pod noge – pa v naše gore in pa pesem Pogled s Triglava. Še posebej zanimive pa so risbe učencev Osnovne šole Jurij Dalmatin Krško, ki prikazujejo, kako si predstavljajo coprnice, ki so nekoč letale tudi nad Krškim in prinašale le točo, strelce, smrt in podobne nesreče.

Posebej naj omenimo še program izletov v letošnjem letu: julij: Črna prst – Rodica – Razor – Planina, avgust: Škrlatica – Razor, september: dan planincev, Planina, Grintavec – Kočna, oktober: Slovenj Gradec – Uršlja gora, november: Gorjanci, Litija – Čatež, december: Šmohor – Koline.

Vse planince – izletnike bodo vodili izkušeni planinci: Vinko Novak, Bojan Božičnik, Slavko Gorenc, Benjamin Zorko, Valerija Ribič in Lojze Štih.

Zelimo, da bi se planinci na pohodih dobro počutili in se vsakokrat vračali veseli in dobro razpoloženi na svoje domove.

□ Slavko Smerdel

Iz krškega vrtca Pravljica

DUŠA SE NAPOLNI S TOPLINO IZ DUŠE

V tem letu smo se otroci in tovarišice iz vrtca Pravljica tesneje povezali z ljudmi v Domu upokojencev. Obiskujemo jih enkrat mesečno in sedaj se že dobro poznamo in se veselimo skupnih srečanj.

Deklice se vedno slavnostno oblečejo, do odhoda pa se v vrtcu češejo in urejajo pentlje, dečki vedo, da ta dan niso oblečeni v stare trenirke. Vita me večkrat vpraša: Ali gremo kmalu k starim tetam in stricem, ki slabo slišijo? Povem da kmalu in zasliši se - HURA. Otroci se veselijo vsega: kombija, ki nas vozi, prijaznih medicinskih sester, ki nas sprejmejo in pogostijo, starih tet in stricem, ki ne slišijo dobro, ki pa se nas zelo razveselijo in ki znajo z veseljem ploskati. Mene najbolj presune trenutek, ko pridemo, ko je jedilnica polna ljudi, enih na invalidskih vozičkih, ostali pa, ki lahko hodijo, sedijo na stolih in povsod vlada tišina, polna hvaležnega pričakovanja. Trudimo se, da so naši obiski pestri, veseli. Tako smo jim prikazali tri lutkovne igrice, imeli razne nastope učencev iz glasbene šole - violina, kitarra, harmonika, jih obiskati ob vseh praznikih, jih tudi obdarili, kot so božič, dan žena, pust... Tisto kar imajo naši ostareli prijatelji najraje, je petje naših slovenskih narodnih pesmi in plesi otrok iz vrtca Pravljica. Obiskujemo tudi nepokretne ljudi

v sobah, kjer v vsaki sobi posebej zapojemo pesmice in se z ljudmi pogovorimo. Nekateri se nam smehljajo, drugi jočejo, mahajo, odhajamo. Vsi pa pravijo: Pridite še.

Da, še bomo prišli. Ravno te dni pripravljamo v vrtcu spominke za srečelov, kjer je seveda vsaka srečka zastoj in vsaka zadene. V mislih in v srcih imamo tovarišice programe za naslednje obiske, kot so razstava, glasbeni orgelski koncert, nove igrice, nova darila...

Tovarišica, kdaj gremo k starim tetam in stricem, ki slabo slišijo? Kmalu. Hura.

Duša se napolni s toplino iz duše. To otroci iz vrtca Pravljica doživljajo. Tega ne bodo nikoli pozabili in tega jim ne more nihče nikoli odvzeti.

*Rudolf Steiner – Pogledi Waldorfske pedagogike.

POČITNIŠKE ZANKE IN UGANKE

Tako! Šolsko leto je pri kraju in dolgo pričakovane počitnice so čisto zares prišle. Žal so jih večini pokvarili vojni dogodki. Medtem ko boste čakali, da se bodo vaši starši odločili, ali bodo tvegali pot v nemirne obmorske kraje ali pa se bo treba zadovoljiti kar z enim od bližnjih bazenov, boste prav gotovo prebirali naš časopis. Za razvedrilo smo vam tokrat pripravili uganke, ki jo je v obliki pesmice zastavila Bojana M. Kopina. Vaša naloga je, da nam odgovorite, o čem govori pesmica, na dopisnici najkasneje do 4. junija na naslov: Uredništvo časopisa SRŽ, CKŽ 44, Krško. S pravilno rešitvijo uganke si boste lahko prislužili eno izmed naslednjih (izžrebanih) nagrad:

1. knjiga MOJA PRVA VELIKA KUCHARICA
2. kasetna Romane Kranjčan JUPI JE
3. šolska puščica Don't worry, be happy

UGANKA

Nisem žoga,
čeprav sem okrogla
in se kotalim.
Tudi sonce nisem,
čeprav se ti
tako rumena zdim.

Če me slečeš,
sem mesnata,
a nikar ne misli,
da me kupiš v mesnici,
lahko pa res
me tvoja mama speče
v pečici.

Predvsem pa je pomembno,
da sem zdrava
in za to zaslужna
mati je Narava.
Sedaj pa si na vrsti ti,
da ugrizneš me z zobmi!
(Kaj je to?)

VALVASORJEVA KNJIŽNICA KRŠKO

NAJBOLJ BRANE KNJIGE V JUNIJU

1. Hibbert E. B.	Prekletstvo faraonov	22
2. Steel D.	Spomin	22
3. Gunther H.	Klinika upanja	20
4. Gunther H.	Prekletstvo zelenih kamnov	19
5. Sheldon S.	Božji mlin na veter	19
6. Disney W.	Zgodbe za vsak dan	18
7. Hibbert E. B.	Grajski gospod	16
8. Hibbert E. B.	Maškarada	16
9. Konsalik H.	Ukradena sreča	16
10. Blyton E.	Skrivnost starega stolpa	15

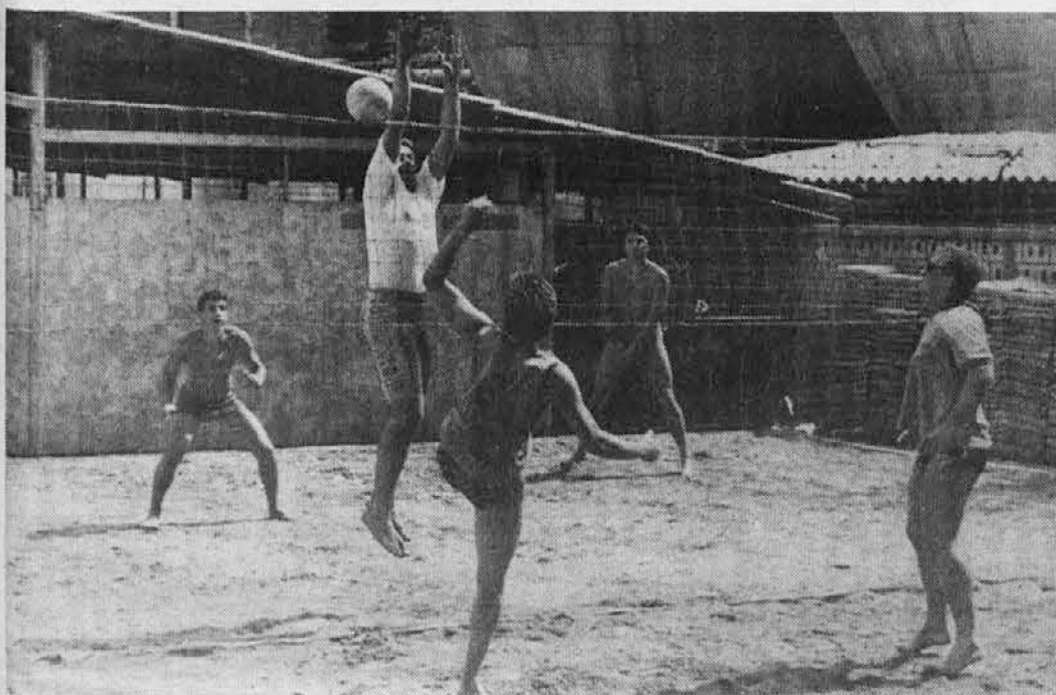
MLADI NAŠLI PROSTOR POD SONCEM

Prejšnji teden so na krškem bazenu pripravili igrišče za beach volley (odbojka na plaži). Andreju Škafarju gre pritrčiti, da je njegova ideja o odbojki na svižu več kot dobra. Povedal je, da je ideja zorela dalj časa. Najbolj prizadevni so poprosili za pomoč naokoli in Pionir jim je podaril lesen okvir, sviž pa so jim poklonili iz Globokega (50 ton). Igrišče so naredili v enem tednu in niso se zmotili – odziv je več kot dober. Mladi igrajo odbojko do večera, ko priredijo turnir. Ekipe se lahko prijavijo uro pred začetkom turnirja v bifeju na bazenu. Odbojka na plaži se originalno igra v dvojicah, naše izkušnje, pravi Andrej Škafar, pa zadostujejo za igro v tri. Zanimivosti pa še ni konec! V bifeju je brezalkoholna pijača cenejša od alkoholne in s tako solidnimi cenami se lahko pohvalijo le na tem mestu. Moramo še poudariti, da je takšno igrišče moč najti le še v Kopru. Andrej Škafar je želel, da bi javno pohvalili najbolj prizadevne, ki so prostovoljno delali za odbojkarsko igrišče. To so Jože in Darko Andrejaš, Silvo Potočnik, Slávko Glas, Edi Kocijan, Primož Štrasner, Slavko Soldat in še mnogi fantje in dekleta, ki so pomagali pri prevažanju sviža. Tako je Krško bogatejše za lepo, sončno zbirališče mladih. Znova jih združuje šport, smeh, poletje. Torej, vsa pohvala Krškemu bazenu!

□ Alenka Mirt

Najnovejša krška športna zvrst je zanimiva tudi za publiko..

Atraktivnih skokov ne manjka v nobeni tekmi, saj je podlaga mehka...

Kje je žoga? Pohitite, da je ne skuhamo...

Nagradna slikovna uganka

POZNATE POSAVJE?

REŠITEV
SLIKOVNE UGANKE

V predzadnji, 3. številki smo objavili fotografijo Boštanj, oziroma, kot je zapisal naš bralec Alojz Androjna iz Sevnice: Na sliki je farna cerkev Boštanj z okolico, v ozadju pa Zajčja gora in Sv. Rok. Pod Zajčjo goro je naselje Ribniki. Slika je posneta s farovške njive pred boštanjskim pokopališčem.

Žreb je odločil takole: 1. nagrado – ČOLNARJENJE prejme Nada Klenovšek, Razbor 14. Loka pri Zidanem mostu, 2. nagrada – 12-urni začetni tečaj računalništva – Darka Erjavec, Log 62. Boštanj, 3. nagrada – knjižna nagrada – Alojz Androjna, Pot na Zajčjo goro 9. Sevnica, 4. nagrada – kasetna – Vladka Tomše, Borštnikova 4, Brežice.

OBVESTILO NAGRAJENCEM

Uredništvo obvešča vse tiste dosežane nagrajence nagradnih iger (križanka, slikovna uganka), ki do sedaj še niso prejeli nagrad, naslednje: 12-urni računalniški tečaj bo podjetje ETOS izvedlo v času od 5. do 8. avgusta 1991, v tem času pa bomo organizirali tudi ogled uredništva in podelitev ostalih praktičnih nagrad v knjigarni OPUS.

Nadaljujemo z nagradno igro z naslovom POZNATE POSAVJE? Če želite sodelovati, morate podrobneje pogledati objavljeno fotografijo. Če prepoznate kraj ali del kraja na fotografiji, nam pošljite vaš odgovor (s priloženim kuponom) na dopisnici najkasneje do petka, 2. avgusta 1991, na naslov: Časopis SRŽ, p.p. 71, 68270 KRŠKO. Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrade: 1. nagrada – ČOLNARJENJE PO KRKI Z DRUŽABNIM SREČANJEM, ki jo daje podjetje OTOK, 2. nagrado – 12-urni začetni računalniški tečaj v izvedbi podjetja ETOS in 3. nagrada – knjižna nagrada založbe OPUS.

KO JE ŠUMELO MORJE

piše: IČJA

Prsti so se mi lepili drug ob drugega, dojke in stegna so bila lepljiva, on pa je omamno dišal po znoju in zadihano lovil sapo. Bil je nenasiten, svež in drugačen, tako da ni čutila niti peska pod hrbtom niti vode, ki jima je polovila razmetano obleko in jo premetavala po obali in ji lezla pod kožo. Mesečina je šepetala borovcem in iz bližnjega disca je bobnel rock.

Zopet se ji je čisto približal in na bokih je začutila njegovo moškost, ki je rastla z naraščanjem njegovega sopenja. Pobožala ga je z roko in se poigravala z dlakami, potem pa ga je pričela strastno poljubljati po vratu in ušesih. Prodril je vanjo, da jo je zabolelo in je zaječala, zato jo je potegnil nase, ji obližoval ustnice in ji izsesal jezik ter ga grizljal z zobmi. Omočična se je prepustila pozibavanju in njegovim mladim kretnjam ter usklajenim gibom.

Imela je mačka. Poležavala je po prikolicah in se pokrila z rjuho. Kar je preveč, je preveč. Prefiravati pa res ne bi bilo treba. Da se greš sredi noči oblečena in obuta kopat in prideš v kamp brez modrca in gat ter v enem natikaču, je poslušala in tiščala glavo v blazino. Z mozem sta odšla prvič po dvajsetih letih zakona sama na dopust. Naveličana drug drugega sta sklenila, da se bosta videla le za zajtrk in večerjo. On si je takoj privoščil izhod, ona pa je prve dni posedala pred prikolico, kadila cigareto za cigareto in srkala hladno pivo. Spet je prihajal po polnoči, takoj po zajtrku pa je že ves nadišavljen izginitil z blazino in plavutkami.

Nato se je pričela sprehajati ob obali in posedati po plaži. Naenkrat ji je bilo tudi tega dovolj in odločila se je, da gre v disco. Po večerji je zmetala posodo v korito in se pričela oblačiti. Ali me sploh poslušas? je potegnil z nje rjuho in sedel na rob postelje. In kje si bila? Planila je pokonci in si nataknila haljo. Zdaj te imam pa dovolj, pusti me pri miru, je zasikala. Kaj ko bi šla danes skupaj na plažo, pa bi se pogovarjala, je predlagal. Ne delaj se heroja, je hotela mimi njega, toda potegnil jo je za roko, da je padla na posteljo. Nagnil se je nad njo in jo pričel poljubljati po vratu. Še vedno ji je v nosnicah poplesoval vonj po drugačnem potu. Ni slabo, je pomislila, ko jo je poljubil na stegna, sprememba ne škodi. Razširila je bedra in na konici prstov začutila mravljinice, ko jo je poljubljajal.

ZASTAVA AVTO

n. n. LJUBLJANA PE ZASTAVA AVTO LJUBLJANA DE KRŠKO

Bohoričeva 20, 68270 KRŠKO

Nudimo vam:

- servisne storitve za avtomobile Zastava, Fiat, Chrysler in ostale usluge
- tehnični pregledi
- nakup novih avtomobilov Zastava, Fiat, Chrysler
- nakup po sistemu "staro za novo"
- nadomestne dele, dodatno opremo itd.
- kolesa, motorje, kmetijsko mehanizacijo
- poslužite se tudi komisijске prodaje

POSEBNO UGODNO:

Avtomobili iz programa "ZASTAVA" po starih cenah:

tip vozila	tovarniška cena	maloprodajna cena
- JUGO KORAL 45	118.000,00	157.530,00
- JUGO KORAL 55	147.000,00	196.245,00
- LADA KARAVAN 1,5	180.000,00	240.300,00
- LADA RIVA 1,3/5	181.000,00	241.635,00

- vse informacije dobite tudi:

Trgovina, prodaja avtomobilov /0608/ 31-218; servis /0608/ 31-280

OBIŠČITE NAS -

OKREPČAJTE SE V NAŠEM BIFEJU "KAFFE BAR"

REŠITEV KRIŽANKE IZ 3. ŠTEVILKE

Pravilne rešitve križanke iz 3. številke: ASTER, POLIPI, SNEDE, INSERT, TORIJ, KOD, OR, VETERAN, ATI, BAZA, AD, ŠTOS, OTA, MOSTEK, KE, STO, ORION, ALBION, VISLA, LJERKA, AKTIV, NAGRAJENCI

Med prispelimi rešitvami križanke smo izžrebali naslednje reševalce, ki prejmejo: 1. nagrada - Mirt Matjaž, Cesta 4. julija 57, Krško (12-urni računalniški tečaj, ki ga organizira ETOS Krško); 2. nagrada - Vida Gole, Rožno 3 a, 68280 Brestanica (knjižna nagrada knjigarne OPUS); 3. nagrada - Vučić Zlatka, Stiplovškova 19, Brežice (polletna naročnina na časopis "SRŽ"). O prevzemu nagrad bomo nagrajence obvestili po pošti.

SRŽ ice

V.B. in njegova žena sta v nedeljo, ko se je prvič oglašil alarm ob možnem zračnem napadu, prišla v zaklonišče brez svojega otroka. Panično sta tekala naokoli in drug drugega spraševala: Kje je tamala? Ljudje so se spogledovali in nihče ni mogel pomagati mlademu paru. Majhna deklica pa je za njima pritekla sama...

***

Veliko Krčanov se je upravičeno spraševala, zakaj so sirene zatulile vedno, ko so letala že odletela? Iz dobro obveščenih virov smo izvedeli, da so nad alarmnimi napravami bedeli taki, ki se nanje menda ne spoznajo najbolje.

***

Cvetličarna

KERIN TONE IN ANICA
KRŠKO, CKŽ 65/A
tel. (0608) 31-457

Cenjene stranke želimo seznaniti s svojo ponudbo.

Nudimo vam:

- cvetlične aranžmaje za poroke, rojstva in druge praznične namene;
- dekoracije daril, prostorov....;
- zasaditev cvetličnih gredic, korit in grobov;
- sadike, rezano cvetje in lončnice iz domačega rastlinjaka;
- vse ostale vrste rezanega cvetja in lončnic ter
- žalne vence, šopke in aranžmaje.

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

Cenjene stranke s Senovega in širšega okoliša obveščamo, da na Senovem, Titiva 91 odpiramo dobro založeno cvetličarno, ki se nahaja v prostoru, kjer je prej delovala cvetličarna Agrarija iz Brežic. Svoje izdelke po želji dostavljamo na dogovorjeno mesto.

Naročila sprejemamo tudi po telefonu na številki:

Krško: 31-457 in Senovo 79-121

Vabimo vas k nakupu in se priporočamo!

Obiščite nas!

CVETLIČARNA KERIN KRŠKO - SENOVO

**GUMI KLINIKA
LUKEŽ BOŠTJAN**
Brežice, Prečernova 15.
tel. /0608/ 61-461

- sodobno elektronsko centriranje
- krpanje in manjava gum

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 7.00 do 12.00 in od 14.00 do 17.00
v soboto od 7.00 do 12.00

GOSTILNA IN DISKONT »KMEČKI HRAM«

MILAN HERAKOVIČ
Oražnova 11
68311 KOSTANJEVICA NA KRKI
Tel.: (0608) 60-078

Diskontna prodaja prehrabnih in tekstilnih artiklov, pižame in vsakodnevno sveže zelenjave po ugodnih cenah. Ob zadovoljnem nakupu, in tudi sicer, se lahko okrepite v našem gostinskem lokalu.

OPTIKA Bautin Stojan

Prvomajska 17, 68290 SEVNICA
Telefon: (0608) 82-503

- velika izbira okvirjev iz uvoza
- lahke leče
- stanjšane leče
- fotoobčutljive leče
- bifokalne leče
- kontrola vida na elektronskem refraktometru

DELOVNI ČAS:

ponedeljek - petek - 8.-16. ure / torek - sredo - 8.-18. ure
četrtek - sobota - 8.-12. ure

OKRASKI IVANA RAZBORŠKA

Na sevniškem gradu je galerija krasilne umetnosti. V njej so razstavljeni dela Ivana Razborška, ki je doslej narisal že preko 130 tisoč krasilnih motivov in drobnih grafik. Umetnik namreč zbira, ureja, proučuje in riše ljudske okraske ter motive iz ljudske umetnosti in folklornega bogastva Slovenije, Jugoslavije in sveta.

Najbolj ga privlači prvobitni ljudski okrasek, ki je bil zadnja leta pri nas zapostavljen. Prav po zaslugi Ivana Razborška se je marsikaj tega ohranilo. Zato so pri Zvezi kulturnih organizacij Sevnica natisnili mapo čudovitih okrasov, ki naj bi služila predvsem predšolskim otrokom in učencem osnovnih šol. Zamisel in zgradba mape je široko uporabna. Mapo slovenskih okrasov lahko kupite na sedežu Zveze kulturnih organizacij in v papirnici gostinskega podjetja Sevnica.

Nika je Nika,
ni kaj!

NIKA

Krško, Dalmatnova 3, tel./fax. 0608 33 029

METRO trgovsko podjetje

Erjavčeva 1/A - 68270 KRŠKO - tel.: /0608/ 31-084

Po najugodnejših cenah vam nudimo:

- barve in lake
- čistila in pralne praške
- premaze za les in talne obloge
- izravnalne mase za tla in stene
- fugirne mase v različnih barvah
- različna pleskarska orodja

Cenjenim kupcem se zahvaljujemo za zaupanje in vas vabimo k ponovnemu nakupu!

DELTA FORUM d.o.o.
podjetje za polaganje talnih in stenskih oblog
KRŠKO
Rostoharjeva 48 - Tel.: 0608/32-982

- polaganje vseh vrst parketa
- brušenje podov
- polaganje gume, tapisona, itisona, toplega poda, vinfleksa, plute,
- oblaganje stopnic z vinfleksom, itisonom, tapisonom, toplim podom in gumo
- lakiranje
- * delamo z našim in vašim materialom po ugodnih cenah

BI RADI POMAGALI DRUGIM ALI VAM POTREBUJETE POMOČ?

GOSPODARSTVA, OSOBNIA POMOČ, DRUŽABNIŠTVO...
OGLASITE SE VLIPOKUPITE NA TELEFON 21-260 ALI 22-325
CENTER ZA SOCIALNO DELO

IMPERIAL

FORMULA
Nº1

VELIKA NAGRADNA IGRA

IZBERI IN ZMAGUJ

Z ŽVEČILNIM GUMIJEM »FORMULA Nº1«

Ta nagradna igra je namenjena vam, dragi naši kupci in porabniki, da bi ob igri lažje spoznali svet enega najzanimivejših športov na svetu - FORMULA No 1. Naš novi žvečilni gumi FORMULA No 1 ne prinaša le zadovoljstva ob žvečenju, temveč tudi uresničitev številnih neizpolnjenih želja. KAKO SODELOVATI V NAGRADNI IGRI? Pred vami je album, ki omogoča sodelovanje v nagradni igri. Sličice za album boste našli v zavitku našega novega okusnega žvečilnega gumija FORMULA No 1, ki ga lahko kupite v kioskih, samopostrežnih trgovinah in drugih prodajalnah. V vsakem zavitku sta nov žvečilni gumi FORMULA No 1 in sličica s številko. Sličico nalepite na ustrezno mesto v albumu. Ko boste zbrali vse sličice, pošljite album na naš naslov: Velika nagradna igra FORMULA No 1, p.p. 330, 41001 Zagreb. Ne pozabite pripisati svojega naslova. KAKO DO NAGRADE? - Vsi tisti, ki bodo poslali album z vsemi 16 različnimi sličicami, bodo prejeli nagradni model bolida FORMULA No 1. - Vsakdo, ki bo poslal album s 15 različnimi sličicami in JOKERJEM (namesto ene sličice), bo prejel model bolida FORMULA No 1. - Tisti, ki bodo poslali album z vsemi 16 različnimi sličicami, bodo sodelovali v posebnih nagradnih žrebanjih. Prvo žrebanje bo 15.07.1991, izžrebali pa bomo 40 nagradnih potovanj na tekme bolidov FORMULA No 1 - Hungaroring na Madžarskem. Drugo žrebanje bo 21.12.1991, izžrebali bomo 40 nagradnih potovanj na tekmo bolidov FORMULA No 1 - Imola v San Marinu. VELIKO FINALNO ŽREBANJE BO 15.04.1992, nagrajenci bodo prejeli naslednje nagrade: 1 avtomobil RENAULT 5 Campus, 1 televizor, 1 videorekorder, 1 videokamera, 1 računalnik, 100 ur, 100 majic, 100 kap. Alburne vam bomo po končanih žrebanjih vmili. Tako boste imeli zanimivo slikanico iz privlačnega športa FORMULA No 1 vedno pri roki.

ZBERITE IN ZMAGAJTE Z ŽVEČILNIM GUMIJEM "FORMULA No 1"

AM

ATELJE MODE
Maja ŠUŠTERŠIČ
C.4. julija 118 - 68270 KRŠKO
Tel.: 0608/33-951

V NOVO ODPRTEM LOKALU VAM NUDIMO:

- posebno ponudbo vseh vrst modernih tkanin - metrsko blago
- po vseh modnih zakonitostih tega poletja
- bogato izbiro tkanin za otroško konfekcijo
- raznovrstne in raznobarvne gumbe iz uvoza
- vse za bodoče mamice
- kolekcije zaves VELANA in IDEJA, ki jih zašijemo po vaši zamisli ali pa vam pri tem svetujemo
- strokovno svetovanje pri nakupu blaga in oblikovanju oblačil

VSE NAŠE CENE SO KONKURENČNE!

Delovni čas: od 9.00 - 14.00 in od 16.00 do 19.00
sobota od 8.00 do 13.00
v ponedeljek od 16.00 do 19.00

NOVO V BREŽICAH.. NOVO V BREŽICAH.. NOVO V BREŽICAH

BOUTIQUE
LADY

Po zmernih cenah vam nudimo:

- ženske obleke za svečane priložnosti
- hlače in mini krila
- enobarvne in večbarvne bluze
- moške in ženske yeans hlače in krila
- kratke yeans hlače
- lahko poletno obutev
- moške srajce in yeans jakne
- ostala drobna modna oblačila

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 8.00 do 19.00
v soboto od 8.00 do 12.00

Ob nakupu in tudi sicer se lahko okrepčate v CAFFE BAR MONAC, kjer lahko posedite na terasi.

NOVO V BREŽICAH.. NOVO V BREŽICAH.. NOVO V BREŽICAH

Opus

KNJIGE, SLIKE,
ŠOLSKE POTREBŠČINE,
DOBRE IGRAČE
IN DRUGA DARILA
ZA VAŠE PRIJATELJE
LAHKO KUPITE
V NOVI
KRŠKI PRODAJALNI
»OPUS«
KRŠKO, CKŽ 44

(v starem mestnem jedru
- v sosesčini Elektrotehne
i Pizzerije »Palermo«!)

OBVESTILO

Nogometni klub Celulozar Krško objavlja razpis za trenerja vseh selekcij (mlajši pionirji, strejši pionirji, kadeti, mladinci, člani). Kandidati morajo poleg osebnih podatkov v ponudbi navesti dosedanje izkušnje in dokazilo o licenci za nogometnega trenerja. Rok za prijave je 31. julij 1991. O izbiri bodo kandidati obveščeni v osmih dneh po končanem razpisu.

FASADERSTVO
PLESKARSTVO
SOBOSLIKARSTVO

RADEJ DRAGO

68270 KRŠKO
SREMIŠKA 3-e
TEL.: (0608) 33-090

BREZPLAČNI MALI OGLASI

Dekle NAJAME garsonjero ali enosobno stanovanje v Krškem, Informacije tel.: (0608) 33-055

PRODAM računalnik COMMODORE 64 z vso dodatno opremo, igricami in literaturo. Informacije tel.: (0608) 32-355

Če potrebujete v dopoldanskem času VARSTVO otroka na mojem domu se oglasite na tel.: (0608) 32-355

Po ugodni ceni PRODAM dobro ohranjene učbenike: Matematika, Fiziko, Berilo in Naš jezik za 8. razred osnovne šole. Informacije: Žarn Andreja, Pod goro 5, 68270 Krško

Po ugodnih cenah PRODAJAMO kumare za vlaganje. Informacije tel.: (0608) 31-974

PRODAM belo čelado NOLAN 25. Informacije tel.: 32-358.

PRODAM IMV kombi s podaljšano kabino, letnik 1984, registriran za celo leto. Informacije tel. 34-671

PRODAM avto BMW 318i, metalic po ugodni ceni ali zamenjam za cenejši avto z doplačilom. Informacije tel.: 67-429

PRODAM pihalnik GRIČ in spalnico. Informacije tel.: 69-372

PRODAM nakladalko, staro 3 leta, po ugodni ceni. Informacije tel.: 33-854 od 21. ure dalje.

Ugodno PRODAM pralni stroj Gorenje, skoraj nov. Možen tudi nakup na obroke. Inf. na 32-481.

PRODAM avtomobilski gumi Semperit, 155/13. Inf. na 21-110 inf. 488.

PRODAM kobilu, staro 10 let, brejo 4 mesece, hladnokrvno in vozno. Inf. na 77-318 zvečer ali na naslovu: Silvo Vrisk, Ravne 21, Zdole.

Ugodno PRODAM Javo 350, registrirano, zelo dobro ohranjeno. Inf. na 068-27-802.

PRODAM zmrzovalno skrinjo Gorenje, 400 l, rabljena dve sezoni. Inf. na 70-147.

Če ste kupec enega od naslednjih avtomobilov: OPEL CALIBRA 2,0 i, letnik 1991, 60.000 DEM, OPEL VECTRA 16 S, nov, 33.000 DEM, HONDA VFR 750 F, letnik 1989, prevoženih 2500 km, 17.000 DEM, pokličite 21-110, int. tel. 440

KUPON ZA SRŽ BREZPLAČNI MALI OGLAS

VSEBINA:

NASLOV OGLAŠEVALCA:

NAROČILNICA za časnik »SRŽ«

Ime in priimek .....

Naslov .....

Naročam časnik SRŽ.

Polletno naročnino bom poravnal v 15. dneh po prejemu položnice.

(Datum)

(Podpis)

SIMBOL PRIJAZNE USODE

zavarovalnica tilia d.d.
ново mesto

Kot verjetno že veste, smo hitro in odločno stopili nasproti novemu času in novim potrebam sodobne tržne organizirane družbe. Z imenom Zavarovalnica TILIA d.d. Novo mesto, se tako ne skriva le drugačna organiziranost in nov kapitalni odnos, ampak tudi dinamika, poslovnost in znanje. Tržno gospodarstvo prinaša poleg novih možnosti in večje dinamike tudi večje rizike. In skupaj lahko mnogokatero izničimo, kar je prav gotovo v interesu nas vseh. Pričakujemo, da se bo kultura zavarovalništva hitro dvignila, in zato odpiramo raznošter možnosti zavarovanja predmetov, premičnin, nepremičnin, oseb.

AGENCIJA ZA OBČINO SEVNICA, BREŽICE, KRŠKO

»ALJA« d.o.o.
Krško

Cesta krških žrtev 53 - 68270 KRŠKO - tel.: 0608/21-337

10% POPUST

Storili bomo vse, da bo vaše zaupanje iz dneva v dan večje in da boste videli v Zavarovalnici TILIA garancijo prijazne usode.

ŠOLA ZA TUJE JEZIKE

Izobraževalni center

MOST

Krško d.o.o.

Posameznike in organizacije obveščamo, da bomo v mesecu septembru tega leta začeli vpisovati v začetne in nadaljevalne tečaje

- nemškega
- angleškega in
- francoskega jezika

Šolo vodi prof. Kolškova s sodelavci, tečaji pa bodo organizirani v Krškem, Sevnici in Brežicah posebej za odrasle, mladino in otroke.

Dodatne informacije, predprijave in prijave sprejemamo na telefon 32-510 (Erika Cerovšek)

DOBER VEČER, SVOBODNA SLOVENIJA!

S temi besedami so fantje iz skupine Charlie v petek zvečer na krškem bazenu začeli ples pod nazivom "Žur za svobodno Slovenijo". Kljub temu da so bili obiskovalci sproščeni in dobro razpoloženi, se vojni tematiki ni dalo pobegniti. Očitno bo vojna ostala del v naših glavah in srcih.

POLONA ŠPAN, dijakinja:
Med vojno me je bilo strah, ker je bil moj brat v TO. Drugače pa sem mirna, ker v Krškem ni bilo toliko čutiti vojne. Nisem mislila, da bo vojne tako hitro konec. Zdaj lahko samo upamo, da nas bodo hitro priznali. Tako se bo moč tudi gospodarsko pobrati.

Dobro je, da se je v Krškem začelo nekaj dogajati, saj je to edina stvar, ki se dogaja pri nas. Veliko več takšnih plesov bi morali imeti.

METOD KOVAČIČ, grafik:
Sploh si nisem mogel misliti, da bi do vojne lahko prišlo. Moji občutki so bili grozni, saj sem vojno preživel v drugem kraju in prave vojne sploh nisem občutil. Nisem ravno optimist, ker smo bili že brez teh dogodkov osiromašeni. S pametno politiko in pridnimi rokami lahko ustvarimo boljši položaj. Na blaginjo pa lahko kar pozabimo.

Ljudem manjka zabave v živo. Vse preveč se zadržujejo v zakajenih prostorih, diskotekah. Danes pa sem srečal ljudi, ki jih nisem videl že dalj časa.

MIRA KERIN, komercialni tehnik:

Najbolj varno smo se počutili doma in v službi. Drugače pa pravega strahu nismo občutili. Malo smo računali na nuklearno in se strinjali, da je to zadnje, kar nas lahko doleti. Čeprav se je stanje zdaj umirilo, ga jemljem z zadržanostjo. Presenečenja so bila in bodo lahko še naprej. Gospodarsko se bomo težko pobrali, vendar bo lažje, ko nas bodo priznale druge evropske države.

V kraju, kot je Krško, manjka takšnih prireditvev, saj so zelo koristne, da se mladi družijo med sabo.

MOJCA GERŠAK, kozmetičarka:
"Med vojno me je bilo strah, tako kot vse ostale. Najbolj groza me je bilo letalskega napada, do katerega pa na srečo ni prišlo. V podzavesti sem upala, da se bo vojna hitro končala, vendar si napovedovati tega nisem upala. Zdaj lahko samo upamo, da nas bo armada puistila pri miru in da bi se lahko za silo gospodarsko izvlekli."

Takšna prireditvev, kot je danes, bi morala postati navada. Upam, da je ta ples nadaljevanje ROCK ŽURA in da se bo ta vrsta zabave obdržala.

Naj živi vesela družba...

Zaplešiva, saj že dolgo nisva takole...

□ Tekst: Alenka Mirt
□ Foto: Matjaž Mirt

Kozerija

POZDRAVLJENI, POSAVCI MOJI!

Moral bi vas pozdraviti z "moje dame in gospodje", a moji rahlo vinski zdelani možgani bolj težko sprejemajo te zahodne kulturne navade. Pa tudi nekaj časa je že minilo, od kar sem se nazadnje oglašal v tedaj edinem lokalnem tisku v tem koncu Slovenije, od takrat se je veliko stvari spremenilo. Le jaz sem ostal tak kot tedaj, enako štorast, počasne pameti in vedno rahlo "v rožicah". Sem pač CVIČKOLJUB POSAVSKI in ne zamerite mi, dragi bralci, če bom kakšno stvar komentiral robato, špičasto, po svoje...

Sicer pa nam je zadnjič, ko smo bili še sredi vojne, naš najbolj priljubljeni predsednik Milan Pomurski povedal, da ne bo nič več tako, kot je bilo. In res je tako! Nobene prave veselice ni več! Nobenega pravega žuriranja, kot bi rekel naš svet mlado-

sti. Prej je bilo toliko veselje, da so druga drugo ven rinile. Vsaka posavsko-dolenjska vas, ki je kaj dala nase, je imela svojo gasilsko veselico ali vsaj vrtno veselico. Konkurenčni plakati so kar prekrivali drug drugega in vabili z obveznim stavkom: Za jedačo in pijačo je poskrbljeno!

Kaj pa danes? Z lučjo lahko iščem svoje vinske bratce, ki sem jih prej srečal na vsakem kraju. Zdaj šele razumem tisto popularno Šifrerjevo, da ni več dobrih gostiln. Pa tudi če kakšno meni primereno odkrijem, se vsi pogovarjajo eno in isto: vojna, politika, vojna, politika.

No, zadnjič pa se je vendarle ponudila priložnost, da sem ga v prijetni družbi dal malo na zob, čeprav je bilo klavirno oziroma svečano, kot so nekateri uradno komentirali.

Bilo je to 26. junija, ko smo po naši mili državi Sloveniji zasajali nežna drevesca - slovenske lipe. Jaz sem jo mahnil v Krško na Trg Matije Gubca, ki ga še niso preimenovali in upam, da ga tudi ne bodo. Oziral sem se za Edijem, a njegovega kipa ni bilo nikjer. "Uzela ga magla," bi rekel Partljič. Samo podstavek štrli v zrak, kot bi čakal, da nanj ustoličijo novo pomembno osebnost.

Ljudi se je kar nekaj zbralo, vendar so stali bolj od daleč, kot bi se nečesa bali, kot bi kaj slutili. Pa ni bilo nič takega. Gospod župan so povedali lepe besede in, kar je najvažnejše, na kratko. Bolj gostobesedni so bili gospod župnik, ki so nežno drevesce tudi blagoslovili, da bi zrastle v mogočno slovensko drevo. Prisotne pa je požegnal župan krški, saj nas je "častil"

s sodčkom rdečega, da smo naravnost zdravili tej najmlajši državi naš svet.

Jaz pa sem ves čas čakal na znamenje ali "cahu", ki sem ga slutil v zraku. Vas že slišim, kako me obirate, češ, glej ga pijančka, sam od sebe bele miši kliče. Dragi moji, povem vam, da sem tako znamenje tudi dočkal, na nebu so se zgrinjali temni oblaki, postalo je vetrovno in nenadoma je z droga padla nova slovenska zastava... Res je, da so jo hitro vrnili na svoje mesto, da je krški kulturni dom na prostem v povečani sliki prenašal slovesnost iz naše prestolnice, res je, da je vince še vedno teklo, toda jaz sem odšel s trga nič kaj slavnostno razpoložen. Slutil sem, da noč ne bo prinesla nič dobrega... In res! Prinesla je vojno v mojo deželo!

□ Vaš Cvičkoljub Posavski